

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

**на тему: ОСОБЛИВОСТІ ДИНАМІКИ ОБРАЗУ БІЙЦЯ ЗСУ В УЯВЛЕННЯХ
ГРОМАДСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ**

Виконав: студент IV курсу,
групи 6.0530—2
спеціальності: 053 Психологія
освітньої програми: Психологія
Єфанов Микита Олексійович
Науковий керівник: Губа Н.О., канд-т
психол.наук, доцент кафедри психології
Рецензент: Санакоєва Н.Д., к.філол.н., кафедри
соціальних комунікацій та інформаційної
діяльності

Запоріжжя
2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет соціальної педагогіки та психології
Кафедра психології
Рівень вищої освіти бакалаврський
Спеціальність 053 Психологія
Освітня програма Психологія

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____

к.психол.н., доцент. Н.О. Губа

« ____ » _____ 2024 р.

З А В Д А Н Н Я

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Єфанову Микиті Олексійовичу

Тема роботи Особливості динаміки образу бійця ЗСУ в уявленнях громадського населення України

керівник роботи Губа Н.О., канд-т психол.наук, доцент кафедри психології
затверджені наказом ЗНУ від «05» 02 2024 року № 234—с

2. Строк подання студентом роботи _____
3. Вихідні дані до роботи аналіз психолого—педагогічної літератури.
4. Зміст розрахунково—пояснювальної записки: дослідити фактори, такі як стереотипи, упередження, ідентичність, травматичний досвід, соціальна підтримка та їх вплив на ставлення до бійців ЗСУ, аналіз соціальної ідентичності та її впливу на мотивацію та поведінку під час конфлікту; вивчення формування суб'єктивного уявлення військових у розумінні цивільного населення; дослідження впливу війни в Україні на формування суб'єктивного образу військовослужбовців в розумінні цивільного населення.
5. Перелік графічного матеріалу: 21 таблиця.
6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		Завдання Видав	Завдання Прийняв
Вступ	Губа Н.О., доцент		
Розділ 1	Губа Н.О., доцент		
Розділ 2	Губа Н.О., доцент		
Розділ 3	Губа Н.О., доцент		
Висновки	Губа Н.О., доцент		

7. Дата видачі завдання _01.05.2024 р. _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Збір та систематизація матеріалу	лютий 2024 р.	Виконано
2	Робота над вступом	березень 2023 р.	Виконано
3	Робота над першим розділом	березень 2024 р.	Виконано
4	Робота над другим розділом	квітень—травень 2024 р.	Виконано
5	Робота над третім розділом	травень 2024 р.	Виконано
6	Написання висновків	червень 2024 р.	Виконано
7	Передзахист	червень 2024 р.	Виконано
8	Нормоконтроль	червень 2024 р.	Виконано

Студент _____ М.О. Єфанов

Керівник роботи _____ Н.О. Губа

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____ А.О. Неманежина

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота бакалавра: 66 сторінок, 21 таблиця, 13 джерел, 4 додатка.

Об'єкт дослідження: суб'єктивне сприйняття образу військовослужбовця.

Предмет дослідження: особливості сприйняття військовослужбовців залежно від вікової групи.

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати та емпірично дослідити сформовані образи та уявлення громадян про військовослужбовців в умовах війни.

Гіпотеза дослідження: передбачається, що регіональні відмінності у сприйнятті військовослужбовців ЗСУ цивільним населенням України пов'язані з віддаленістю регіону від лінії зіткнення, а також зазнали змін протягом певного часу.

Методи дослідження. Теоретичні: застосовано методи аналізу наукової інформації з подальшою систематизацією, упорядкуванням, конкретизацією та узагальненням наявних емпіричних знань; використання тестування; статистичні методи.

Наукова новизна: теоретичне дослідження формування суб'єктивного сприйняття військовослужбовців громадськістю; емпіричне дослідження суб'єктивних формувань образів та уявлень громадян про військовослужбовців воєнного часу; порівняльний аналіз чотирьох вікових груп на основі емпіричного дослідження; порівняльний аналіз і динаміка формування образу

Отримані результати дослідження можуть слугувати підґрунтям для створення програм адаптації військових або цивільних до мирного життя, забезпечити більш продуктивну комунікацію військових з цивільними та навпаки, може бути використано під час роботи з травмами цивільних чи військових тощо.

ВІЙСЬКОВІ, СПРИЙНЯТТЯ ВІЙСЬКОВИХ ЦИВІЛЬНИМ НАСЕЛЕННЯМ, ФОРМУВАННЯ ОБРАЗІВ, ВІЙНА, РЕАБІЛІТАЦІЯ, АДАПТАЦІЯ, ТИЛОВА ОБЛАСТЬ, ПРИФРОНТОВА ОБЛАСТЬ.

SUMMARY

Yefanov M.O. Peculiarities of the Dynamics of the Image of a Soldier of the Armed Forces of Ukraine in the Perceptions of the Public Population of Ukraine

Object of research: subjective perception of the image of a military serviceman.

Subject of research: peculiarities of the perception of military personnel depending on the age group.

The purpose of the research: to theoretically substantiate and empirically investigate the formed images and perceptions of citizens about military personnel in war conditions.

The hypothesis of the research: it is assumed that regional differences in the perception of the soldiers of the Ukrainian Armed Forces by the civilian population of Ukraine are related to the remoteness of the region from the contact line and have also undergone changes over a certain period of time.

Research methods: theoretical: methods of scientific information analysis with subsequent systematization, arrangement, specification and generalization of existing empirical knowledge were applied; use of testing; statistical methods.

A scientific innovation: theoretical understanding of the formation of the subjective perception of military personnel by the public; an empirical study of subjective formations of images and ideas of citizens about military personnel in wartime; comparative analysis of four age groups based on empirical research; comparative analysis and dynamics of formation

Research results can be used in: The results of the research can be used when communicating with people who suffered psychologically during hostilities.

MILITARY, PERCEPTION OF MILITARY BY THE CIVILIAN POPULATION, WAR, REHABILITATION, ADAPTATION, REAR AREA, FRONT AREA.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ ДИНАМІКИ ФОРМУВАННЯ ОБРАЗУ ВІЙСЬКОВИХ У ГРОМАДСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ.....	11
1.1. Значення формування уявлень про військових у громадського населення.....	11
1.2. Особові відмінності під час формування уявлень про військових у громадського населення.....	18
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИ ТА МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ.....	24
2.1 Методологічна основа дослідження.....	24
2.2 Процедура дослідження.....	27
РОЗДІЛ 3. ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ДИНАМІКИ УЯВЛЕНЬ ГРОМАДСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ ПРО ОБРАЗ ВІЙСЬКОВИХ.....	30
3.1. Методичні основи емпіричного дослідження динаміки образу військових у громадського населення.....	30
3.2. Інтерпретація результатів дослідження.....	33
3.3. Результати дослідження та порівняння отриманих результатів.....	35
ВИСНОВКИ.....	61
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	65
ДОДАТКИ.....	67

ВСТУП

Актуальність дослідження. Образ бійця Збройних Сил України (ЗСУ), який формується громадянським населенням є важливим елементом формування національної ідентичності та суспільних відносин громадян України. З огляду на тривалість військових дій, цей образ має тенденцію змінюватися, що підкреслює необхідність регулярного дослідження його динаміки. Актуальність дослідження полягає в комплексному аналізі змін у формуванні сприйняття бійців ЗСУ цивільним населенням України в 2024 році, порівняно з попередніми роками, зокрема 2023-м. Психологічний образ бійця ЗСУ є відображенням рівня мотивації, стресостійкості, психологічної стійкості, підтримки та інших важливих аспектів, які формуються в свідомості цивільних громадян. Вивчення цього образу допомагає розробляти ефективні методи підготовки та психологічної підтримки людей, які постраждали під час ведення бойових дій. У період війни ці аспекти набувають критичної важливості, оскільки психологічна підтримка та адаптація цивільного населення до військових прямо впливають на їхні взаємовідносини та загальну готовність людини адекватно комунікувати з військовими. Формування позитивного та адекватного образу бійця в свідомості громадян сприяє покращенню відносин між цивільним населенням та збройними силами. Військові конфлікти завжди мають прямий вплив на цивільне населення, що потребує налагодження ефективної комунікації між усіма залученими сторонами — волонтерами, лікарями, логістичними структурами тощо. Правильне сприйняття допомагає уникати конфліктів, підвищує рівень співпраці та довіри, що особливо важливо в умовах війни. Також важливим аспектом є адаптація військових після повернення з зони бойових дій. Результати дослідження психологічного образу можуть сприяти розробці програм психологічної допомоги, які враховуватимуть реальний стан та потреби військовослужбовців. Це дозволить створити ефективні

механізми реінтеграції військових у суспільство, зменшити рівень посттравматичного стресового розладу (ПТСР) та інших психологічних проблем. Загалом сприйняття бійців ЗСУ в суспільстві є невід'ємною частиною формування національної ідентичності. Підтримка військових під час війни підвищує моральний дух як самих військових, так і цивільного населення. Вивчення динаміки цього сприйняття допомагає зрозуміти, як зміни в суспільному настрої впливають на загальний бойовий дух і готовність населення підтримувати збройні сили. Також порівняння результатів дослідження 2023 року з даними 2024 року дозволяє виявити ключові зміни та тенденції у сприйнятті бійців ЗСУ. Це надає можливість оцінити вплив різних факторів, таких як значні події, медійні кампанії, соціальні програми тощо. Такі порівняння також допомагають вчасно виявляти нові виклики та потреби у взаємодії між військовими та цивільними. Окрім цього, дослідження може мати важливе значення для розробки стратегій комунікації, спрямованих на підтримку позитивного образу військових. Врахування змін у суспільному сприйнятті бійців дозволить розробляти ефективні інформаційні кампанії, які сприятимуть зміцненню національної єдності та підтримці армії. Формування правильного образу бійця ЗСУ також сприяє покращенню міжособистісних взаємовідносин у суспільстві, зменшує рівень напруженості та сприяє соціальній згуртованості. Це важливо як для періоду активних бойових дій, так і для мирного часу, коли питання реінтеграції та адаптації військових набувають особливої актуальності. Таким чином, дослідження динаміки образу бійця ЗСУ в уявленні громадського населення України є важливим інструментом для розуміння та вирішення сучасних соціальних викликів. Воно допомагає забезпечити стійкість суспільства, підтримку військових та формування позитивного психологічного клімату в країні, що є запорукою успішного протистояння зовнішнім загрозам та побудови мирного майбутнього.

Метою дослідження є теоретичне обґрунтування та емпіричне дослідження сформованих образів та уявлень громадян про військовослужбовців в умовах війни.

Об'єктом дослідження є суб'єктивне сприйняття образу військовослужбовця.

Предметом дослідження є особливості сприйняття військовослужбовців в залежності від вікової групи.

Гіпотеза дослідження передбачає, що регіональні відмінності суб'єктивного сприйняття військових громадянським населенням України пов'язані із віддаленістю області від лінії зіткнення а також мають динамічні зміни протягом певного часу.

Завданням дослідження є здійснення теоретичного аналізу особливостей суб'єктивного сприйняття; дослідження особливостей сприйняття у чотирьох вікових групах; дослідження основних причин виникнення тривоги та особливості переживань цивільного населення відносно до військових; емпірично дослідити суб'єктивне почуття тривоги та вплив на формування сприйняття військових цивільним населенням, спричинених збройною агресією з боку росії; порівняти результати з минулими результатами та відстежити можливу динаміку змін сприйняття.

Методами дослідження є застосування теоретичних та емпіричних методів аналізу наукової інформації з подальшою систематизацією, впорядкуванням, конкретизацією та узагальненням наявних емпіричних знань; використання тестування; статистичні методи.

Емпіричні методи: у дослідженні були застосовані «Адаптована методика структурованого інтерв'ю на основі методу асоціативної рейтингової шкали (Likert Scale)»[8], «Шкала тривоги Спілбергера-Ханіна» для оцінки ситуативної тривожності »[11], «Адаптована методика “Незакінчених речень Сакса Леві” для більш точного уявлення про формування образу військових у сприйнятті громадського населення» [10], «Адаптований чотиривимірний опитувальник для

оцінки дистресу, депресії, тривоги та соматизації (4ДДТС)» для більш чіткого дослідження стресу та відношення цивільних людей до бойових дій.

Статистичні методи: у дослідженні були використані методи математичної обробки даних з їх подальшим узагальненням та інтерпретацією у вигляді графіків.

Науковою новизною є теоретичне осмислення формування суб'єктивного сприйняття військовослужбовців громадським населенням; емпіричне дослідження суб'єктивних формувань образів та уявлень громадян про військовослужбовців у воєнний час; порівняльний аналіз з чотирма віковими групами на основі емпіричного дослідження; повторний аналіз через певний проміжок часу для прослідковування динаміки формування образу.

Практичним значенням є одержані дані, отримані факти та сформульовані на їх основі висновки, які можуть бути використані для привернення уваги до проблем суб'єктивного сприйняття військових у прифронтових зонах та в зонах тилу, а отримані результати дослідження можуть слугувати підґрунтям для створення програм адаптації військових або цивільних до мирного життя, забезпечити більш продуктивну комунікацію військових з цивільними та навпаки, може бути використано під час роботи з травмами цивільних чи військових тощо. Також можна буде відстежити більш чітко розуміння про сформовані образи та уявлення громадян про бійців у чотирьох вікових групах та у двох областях, прифронтовій та тилувій. Завдяки повторному дослідженню можна буде відстежувати динаміку стресу цивільного населення а також динаміку формування суб'єктивних образів військовослужбовців.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ ДИНАМІКИ ФОРМУВАННЯ ОБРАЗУ ВІЙСЬКОВИХ У ГРОМАДСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ

1.1. Значення формування уявлень про військових у громадського населення

Дослідження теми "Особливості динаміки образу бійця ЗСУ в уявленнях громадського населення України", має велику актуальність з погляду психології, оскільки вона дозволяє вивчити вплив конфлікту на мотивацію, порівняльний аналіз результатів протягом певного часу, думки та ставлення цивільного населення до бійців ЗСУ. У психології вивчення образів є важливим інструментом розуміння соціального сприйняття і мотивації людей. Ще в XIX столітті розпочався розвиток психології як науки. Вперше образ з'явився в рамках структуралізму. Засновник цього напрямку - Вільгельм Вундт і він розглядає процеси свідомості як структурну єдність. Основний метод дослідження - інтроспекція. Вундт пояснює, що психічні процеси можуть бути представлені у вигляді "психічних образів", які створюються у свідомості при сприйнятті зовнішніх об'єктів або при відтворенні спогадів. Тому можна сказати, що сприйняття та відтворення спогадів відбуваються за допомогою психічних образів. За Е. Тітченером, психологом, образи є складовими частинами ідей та представляють відображення внутрішньої реальності. Вони мають якість, інтенсивність, тривалість та виразність. Тітченер розглядає образи як елементи свідомості. Це перше теоретичне осмислення образів в психології та перше дослідження цього феномену [2]. У разі конфліктів, образ бійця може мати значний вплив на ставлення громадського населення до конфлікту, готовність населення до певних дій та боротьби за мир. Дослідження включає вивчення таких

факторів, як стереотипи, упередження, ідентичність, травматичні досліди та соціальна підтримка, та їх вплив на ставлення до бійців ЗСУ, аналіз соціальної ідентичності та її впливу на мотивацію та поведінку під час конфлікту.

Дослідження цієї теми має актуальність зараз, оскільки Україна все ще перебуває у процесі воєнного конфлікту з росією. Цей конфлікт має значний вплив на життя громадян України та бійців ЗСУ, які перебувають на лінії зіткнення або повернулися з неї. Крім того, у зв'язку з цим конфліктом, багато громадян України та збройних сил відчують стрес і мають травматичний досвід, що може вплинути на їхнє психологічне здоров'я та поведінку в умовах війни та після неї. Участь у боях впливає на свідомість людини, вносячи серйозні зміни. Посттравматичні стресові розлади сприяють формуванню специфічних сімейних відносин, особливих сценаріїв життя та можуть вплинути на подальше життя людини [4]. Дослідження формування психологічного образу саме зараз має сенс, адже воно допоможе розробці програм підтримки та реабілітації для бійців ЗСУ та цивільного населення, які торкнулися конфлікту. Також дослідження такої теми може допомогти у розробці заходів для покращення відносин між бійцями ЗСУ та цивільним населенням, які братимуть участь у створенні більш мирного та стабільного середовища в Україні.

Саме формування образу робить значний вплив на ставлення суспільства до воєнної ситуації та військових організацій загалом. Образ військових в уявленні громадського населення може формуватися по-різному, включаючи вплив ЗМІ, рекламу, інтернет-ресурси, освітні програми, політичні партії та інші заходи. Засоби масової інформації надають основний вплив на формування громадської думки про солдатів. Новини, фільми, інтерв'ю можуть або прославляти, або демонізувати солдатів і військові дії. Особисті переживання також грають роль в формуванні образів про військовослужбовців [3]. Наприклад, якщо у когось є друг чи член сім'ї, який є військовослужбовцем, їхня думка про військових може бути більш позитивною та сприятливою. З іншого боку, якщо хтось має негативний

досвід спілкування з військовослужбовцями, наприклад, він став свідком травматичної події, його уявлення про солдатів може бути негативним. Культурні цінності також впливають на формування уявлень про солдатів.

Загалом образ бійців у свідомості широкої публіки формується складною взаємодією уявлень у ЗМІ, особистого досвіду та культурних цінностей [3]. Для людей важливо критично та вдумливо ставитися до інформації, яку вони отримують, та шукати різні точки зору, щоб сформувати всебічне розуміння солдатів та бойових дій.

Якщо розглядати ЗМІ як основне джерело інформації в цей час, то ЗМІ можуть як підтримувати і зміцнювати позитивні стереотипи про бійців, так і формувати або посилювати негативні стереотипи. Різні державні або недержавні ЗМІ можуть представляти бійців як героїв та захисників, чи як жорстоких та нещадних осіб. Вони можуть також подавати інформацію про бойові дії та діяльність ЗСУ у різних форматах, що може значно впливати на формування ставлення цивільного населення до військових та громадську думку про ЗСУ в цілому, тому повинно бути правильне подавання інформації без натяків на дискредитацію [3]. Якщо громадянське населення має позитивне відношення до військових та захоплюється їх вчинками та досягненнями, це може сприяти повазі та підтримці військових організацій з боку суспільства. Це може призвести до вищого рівня військової готовності, а також створення більш ефективних та довірчих відносин між військовими та цивільним населенням. З іншого боку, якщо громадянське населення має негативне відношення до військових і не розуміє їхньої ролі та значення, це може призвести до низького рівня підтримки та конфлікту між військовими та цивільними. Також це може призвести до низького рівня військової готовності населення і згодом до мінімального опору стосовно до ворога з боку саме цивільного населення, якщо таке буде необхідно. Це може створити проблеми у виконанні завдань військових організацій та створити перешкоди у досягненнях інтересів держави [1].

Також існує комплексне порівняльне дослідження від доктора психологічних наук, професора Маріанни Ткалич [5], яке полягає в тому, щоб проаналізувати вплив повномасштабного вторгнення росії в Україну і показати, як змінилися їх погляди, оцінки і життя за повний рік війни. Зокрема, дослідження демонструє, що віра у перемогу війни становить 95%, більшість опитаних оцінили положення України вище середнього і дві третини опитаних оцінили майбутні перспективи України на найвищому рівні. Крім того, в дослідженні простежується зростання громадянської самооцінки, національної самоідентифікації і використання населенням української мови. Також вказується на погіршення матеріального становища більшості опитаних, але при цьому майже 40% відчують зростання впевненості у майбутньому. На першому місці у пріоритетах відновлення країни - відновлення підприємств і робочих місць та відбудова пошкоджень [5].

Вторгнення в Україну призвело до зростання підтримки євроатлантичних настроїв серед українців, з більш як 87% підтримкою вступу в Європейський союз і НАТО. Також, зараз більше половини громадян уявляють державу позитивно, з рекордним показником правильного напрямку країни, що базується на високій довірі до військово-політичного керівництва, вірі в перемогу, рості самооцінки та гордості за країну і прагненні до євроатлантичної інтеграції [5].

З початку вторгнення, українське суспільство демонструє високий рівень життєстійкості, але близько 8% вважають, що мають серйозні психоемоційні розлади, які сильно впливають на їхнє життя. Наразі, негативні емоції більш виражені, ніж позитивні, а отже сум і злість переважають радість і натхнення. Українці також виявили схильність до самообмежень та роздумують про своє майбутнє менше, але тенденція афіліації зросла. Крім того, на початку конфлікту 44% українців довелося тимчасово розділитися зі своєю сім'єю, але за рік таких лише 21%. Треба бути обережними з людьми, особливо з «чужими», і довіра як базова цінність була підірвана війною. Однак стосунки українців із родиною та планування їхнього життя не зазнали значних змін.

Війна, яка триває в Україні, сильно вплинула на життя людей. Більше третини працездатного населення втратили свою роботу, а особливо складна ситуація склалася для переселенців та мешканців зон бойових дій. Найбільше втрат понесли мешканці східних регіонів, більше половини з яких покинули свій дім. Проте, незважаючи на ці випробування, українці залишаються гуманним і толерантним суспільством. За останні роки підтримка смертної карти зменшилась з 52% до 42%. Крім того, рівень толерантності у суспільстві під час війни підвищився: до ЛГБТ спільноти зросло позитивно-нейтральне ставлення з 53% до 64%. Незважаючи на все, війна продовжує завдавати українцям страждань, але вони не втрачають оптимізму та віри в перемогу [5]. Загалом процес формування уявлень про військових має фундаментальне та критичне значення для нашого суспільства в умовах війни. Цей процес впливає на соціальну згуртованість населення, моральний дух та ефективність самих військових. За Гриненко А.М. соціальна згуртованість відображає в собі стан, у якому певна група людей у межах певної території (у нашому випадку – країни), демонструє здатність до співпраці, що, в свою чергу, створює інституційну спроможність для продуктивних змін. Це абсолютно не повинно означати, що люди повинні крокувати в одному напрямку, думати однаково, мати однакові погляди. Соціальна згуртованість – це можливість без втрати індивідуальних відмінностей забезпечити координацію, співпрацю заради загальної реалізації критично важливих цілей суспільства [12].

В умовах будь-якої війни дуже важливо, щоб населення підтримувало військових, розуміло їхню роль та значення. Лише у контексті таких основних понять може формуватися соціальна згуртованість. Позитивне сприйняття військових зазвичай сприяє формуванню єдиного загального розуміння ситуації всередині країни, що підвищує моральний дух військових, які бачать та відчувають, що їхні зусилля цінуються і визнаються цивільними. Це також має тенденцію підвищувати довіру громадян до владних та правоохоронних структур. Соціальна згуртованість є важливою також для реабілітації та інтеграції

військових після завершення їх участі у бойових діях. Позитивне ставлення до військових стимулює підтримку програм реабілітації, що допомагають військовим адаптуватися до мирного життя, отримати необхідну медичну, психологічну та соціальну підтримку. Громадяни, які мають позитивне ставлення до військових більш схильні підтримувати програми реабілітації, що залучені надавати допомогу військовим адаптуватися до мирного життя. Це може включати медичну, психологічну та соціальну підтримку, яка є необхідною для подолання наслідків посттравматичних стресових розладів та інших психологічних травм. Найважливішим є безпосередньо підготовка кваліфікованих фахівців, здатних до правильних програм відновлення емоційного та психологічного стану військових.

Медіа, як основний спосіб донесення інформації в наш час, відіграють ключову роль у формуванні уявлень про військових. Новини, фільми, інтерв'ю та інші форми масової інформації повинні базуватися на правильному формуванні та правильній інтерпретації у суспільстві образу військовослужбовця, щоб цивільне населення (у нашому випадку – особа) мало можливість знаходити відображення цього на своєму особистому сформованому уявленні. Правильне подання інформації про військових, їхні досягнення та виклики є основним фактором формування адекватних уявлень про їхню роль та значення. Важливо уникати маніпуляцій та пропаганди, які можуть спотворювати реальність та створювати негативні стереотипи. Відштовхуючись від мети нашого досліджування, відстежування динаміки формування образу військових є критично важливим для розуміння змін у сприйнятті військових громадським населенням. Це дозволяє визначити, як змінюються уявлення про військових з плином часу та під впливом різних факторів, таких як загальний стрес, інтенсивність бойових дій, медіа-контент, економічна ситуація тощо. Повторні опитування населення як у прифронтових містах, так і у тилкових надають можливість порівнювати дані за різні періоди та виявляти тенденції змін у процесі формування образу. Це допомагає виявити проблемні аспекти у відносинах між військовими та

цивільними та вживати заходів для їх відновлення та покращення. Таким чином, соціальна згуртованість є фундаментальним аспектом успішного протистояння різного роду конфліктних ситуацій у нашому суспільстві. Позитивне сприйняття військових, підтримка з боку населення та ефективна комунікація сприяють формуванню єдиного і міцного суспільства, здатного протистояти зовнішнім загрозам, формувати особистий моральний дух та забезпечити формування мирного суспільства у майбутньому. Моральний дух військових значною мірою залежить від підтримки з боку цивільного населення. Військові, які бачать та відчувають, що їхні зусилля та вклад цінуються і визнаються у суспільстві, це підвищує їхню мотивацію та бажання захищати і відстоювати інтереси своєї країни далі. Навпаки, відсутність підтримки або негативне сприйняття може призвести до деморалізації та зниження ефективності військових дій, послабленню волонтерського руху, погіршенню загальної динаміки та тенденції взаємовідносин цивільних та військових, зменшенням пожертвувань на військові потреби тощо.

У прифронтових містах, де населення безпосередньо стикається з бойовими діями, формування образів військових можуть бути більш гострими та емоційними. Важливо відстежувати, як змінюються ці уявлення залежно від розвитку ситуації на фронті та у загальному інформаційному полі. Повторні опитування дозволяють виявити, які аспекти діяльності військових найбільше впливають на сприйняття цивільних та відповідно коригувати стратегії взаємодії з цивільним населенням. У тилкових містах, де населення практично не стикається з бойовими діями безпосередньо, уявлення про військових можуть більше формуватися під впливом медіа та особистих контактів. Повторні опитування допоможуть зрозуміти, як медіа та інші чинники впливають на сприйняття військових, і дозволять виявити відмінності у ставленні між прифронтовими та тилковими містами.

1.2. Особові відмінності під час формування уявлень про військових у громадського населення

Формування уявлень про військових ЗСУ у цивільного населення залежить від багатьох факторів, включаючи особисті відмінності у психологічному підході до життя. Одні люди можуть спиратися на факти та цифри, щоб формувати свою думку, інші можуть бути більш чутливими до емоційних аспектів питання. Правильно це називати емпатією. Емпатія (грецькою "em" означає всередину, "pathos" - відчуття) розглядається у двох відносинах: як процес або стан та як стала здатність (навичка) особистості, яка розвивається в процесі соціалізації. Емпатія як здатність - це здатність відчувати емоційний стан, відчуття іншої людини, розуміти її емоційну мову та відповідати на психологічний стан. Це також інтуїтивне розуміння психологічного настрою, здатність відчувати себе у ролі іншої людини, зрозуміти її приховані мотиви, духовне метушіння, та ототожнення своїх відчуттів з емоціями іншого, усвідомлення їх унікальності та індивідуальності. Емпатія є ключовим фактором у формуванні уявлень про військових. Вона впливає на те, як людина сприймає емоційні та психологічні стани інших людей загалом. Саме поняття "Емпатія" було вперше введене в психологію Е. Тітченером в 1909 році, означаючи здатність розуміти ситуацію та емоційний стан співрозмовника. Хоча це поняття досліджується спеціалістами з різних галузей, таких як філософія, психологія, педагогіка, медицина та лінгвістика, все ж досі повне зрозуміння терміну не досягнуто, що свідчить про складність емпатії [6]. Емпатія має дві основні складові: когнітивна (як здатність розуміти думки та почуття інших) і емоційна (як здатність емоційно реагувати на почуття інших). Люди з високим рівнем когнітивної емпатії можуть краще усвідомлювати мотиви військових і їх дії, тоді як люди з високим рівнем емоційної емпатії можуть більш глибоко співчувати військовим у їхніх труднощах та переживаннях. Наприклад, люди, які мають високу емпатію, можуть мати більш

позитивне ставлення до військових ЗСУ, якщо вони бачать, як вони захищають громадянське населення чи беруть участь у місіях, спрямованих на звільнення територій, допомогу постраждалим тощо, або можуть навпаки переходити у глобальний стан депресії, коли відбувається щось гучне та негативне, тим самим розхитуючи загальну емоційну картину.

З іншого боку, люди з низькою емпатією або слабким емоційним сприйняттям можуть мати скептичніший чи критичніший погляд на збройні сили. Вони можуть спиратися на факти та цифри, щоб оцінити ефективність чи доцільність ЗСУ та можуть бути більш критично налаштовані щодо недоліків чи помилок.

Крім того, індивідуальні відмінності в політичних поглядах також можуть впливати на формування уявлень про збройні формування. Наприклад, люди з "лівими" політичними поглядами можуть бути більш критично налаштовані щодо військових ЗСУ, виступаючи проти військових дій, які вони вважають не виправданими чи жорстокими, можуть наполягати на розв'язанні конфліктів мирними, демократичними шляхами, не вдаючись до насильства та бойових дій. Проте, люди з "правими" політичними поглядами можуть бути прихильниками бойових дій, виступаючи за підтримку військових дій, які вони вважають за необхідне для захисту національних інтересів або підтримки миру [7]. Таким чином, політичні погляди можуть впливати на формування образів про військових.

Особистісні відмінності, які можуть впливати на уявлення про збройні формування, включають:

1) Рівень освіти: освічені люди можуть бути більш здатними аналізувати інформацію та формувати критичну думку про військових та бойові дії загалом.

2) Досвід у військовій сфері: люди, які мають досвід роботи у військовій сфері, можуть мати глибше розуміння процесів, пов'язаних з формуванням образів, і можуть бути більш реалістично налаштовані щодо їхньої ефективності.

3) Причетність: люди, які мають причетність у зв'язку з військовими (наприклад, родичі, які беруть участь у війні або живуть у зоні конфлікту), можуть мати сильніші емоційні реакції на військових загалом.

4) Загальні погляди на світ: люди з різними поглядами на світ можуть сприймати військових по-різному. Наприклад, люди з пацифістськими поглядами можуть бути проти будь-яких військових дій та виступати за вирішення конфліктів більш дипломатичним чином, у той час, як люди з більш агресивними поглядами можуть бути більш схильними підтримувати військових у важких збройних операціях.

5) Політичні погляди: політичні погляди також можуть впливати на уявлення людей про військових. Наприклад, люди з "лівими" поглядами можуть бути більш критично налаштовані щодо військових, тоді як люди з "правими" поглядами можуть бути схильнішими підтримувати їх.

Також особисті відмінності можуть впливати на ставлення цивільного населення до військових під час комунікації.

Деякі з цих відмінностей включають:

1) Темперамент: наприклад, люди з рішучим темпераментом можуть бути більш лояльні до військових в умовах бойових дій, тому що вони можуть бути більш впевнені у собі та здатні приймати рішення під можливим необхідним тиском.

2) Досвід стресу: люди, які неефективно справляються зі стресом, можуть відчувати труднощі перебуваючи у військовому середовищі та при комунікації з військовими, і навпаки, люди, які ефективно справляються зі стресом, можуть спокійніше переживати перебування у військовому середовищі та знаходитися у суспільстві з військовими.

3) Накопичений досвід: наприклад, люди, які не мають досвіду роботи у сфері, схожій на військову, або досвіду перебування у критичних ситуаціях, можуть мати складнощі з розумінням її вимог та умов.

Формування уявлень та відмінностей про військових у цивільного населення залежить від багатьох факторів, включаючи особистий досвід, інформаційні джерела, соціальні норми та упередження. Тому, наприклад, особистий досвід взаємодії з військовими може впливати на уявлення про них як про героїв чи жорстоких захисників, тоді як негативні інтерпретації у ЗМІ можуть спотворити адекватне сприйняття військових цивільним населенням навіть без того особистого досвіду. Також має значення соціальне оточення та упередження, які можуть впливати на формування уявлень про військових. Наприклад, якщо в соціумі існує позитивний відгук про захисників, це може вплинути на формування позитивних уявлень про них. Насамкінець, особисті відмінності є важливим фактором при формуванні уявлень про військових у цивільного населення, але не є єдиним фактором, що впливає. Вони поєднуються з іншими факторами, такими як інформаційні джерела, соціальні норми та упередження, які разом впливають на формування образу бійця ЗСУ у розумінні громадського населення.

Якщо розглядати особистісні відмінності як феномен, то фактично він полягає в тому, що кожна людина є унікальною і має свої унікальні характеристики, риси, та особливості, які визначають її поведінку, відношення до навколишнього середовища, сприйняття інформації та взаємодії з іншими людьми.

Темперамент і характер у особових відмінностях - це базові складові, які мають фундаментальний вплив на різні аспекти соціального життя людини. Темперамент, який визначається вродженими особливостями нервової системи, включає такі типи, як сангвінічний, холеричний, меланхолічний та флегматичний. Темперамент, як правило, визначається комбінацією вроджених особливостей нервової системи а також генетичних факторів, впливу навколишнього середовища, в якому зростає та формується людина. Темперамент розглядався ще з часів 5 століття до нашої ери, його почав досліджувати Гіппократ, спочатку він зазначив, що дуже характерно відрізняються особливості поведінки різних індивідів, тому було запропоновано дослідити, описати та дати пояснення цим

особливостям. Якщо розглядати темперамент за Гіппократом, то він вважав, що в тілі людини є чотири основні рідини: слиз, жовч і чорна жовч та кров. Домінування якоїсь конкретної з них і визначає темперамент людини. Назви темпераментів походять від назв рідин: холеричний темперамент походить від латинського слова *chole* (жовч), сангвінічний – від *sanguis* (кров), флегматичний – від *phlegma* (слиз), меланхолічний – від *melas chole* (чорна жовч). Назви темпераментів збереглися до наших днів та досі дуже активно використовуються. В подальшому велику роль в розвитку теорії темпераменту відіграв І. Павлов, який дослідив властивості нервової діяльності і зазначив, що з самого народження співвідношення властивостей нервової системи такі: “сила – врівноваженість – рухливість”, це характеризує те, що саме називають темпераментом. Такі вроджені риси нервової системи можуть впливати на реакції людини на стрес, нові ситуації, і загальний стиль її життя. Кожен тип темпераменту має свої унікальні реакції на стимули та ситуації. Наприклад, сангвініки відомі своєю емоційністю та оптимізмом, холерики - енергійністю та рішучістю, меланхоліки - схильністю до переживань, а флегматики - спокоєм та стабільністю. Люди з вираженим сангвінічним темпераментом можуть бути більш схильні до більш лояльного сприйняття бойових дій та дій військових безпосередньо, оскільки вони мають тенденцію до оптимізму та високої емоційної активності. Меланхоліки у свою чергу схильні до переживань, люди з таким типом можуть відноситися до військових подій зі значним ступенем тривоги та непокою. Також холеричні люди, які мають тенденцію до енергійності та рішучості, можуть бути більш схильні до підтримки більш складних та ризикованих бойових дій, вважаючи їх необхідними для захисту держави, територій, цивільного населення тощо. Флегматики, з іншого боку, які характеризуються спокоєм та витримкою, можуть бути більш схильні до підтримки ідеї дипломатії та мирних шляхів вирішення конфліктів, або навпаки спокійно читати новини та особисто бачити ситуацію такою, яка вона є навколо. Темперамент також включає психологічні якості, які формуються в процесі

виховання та соціалізації, відображаються у ставленні до моральних принципів, етичних норм, рівні самоконтролю та відповідальності. Схильності і інтереси людини визначають те, в яких сферах або діяльностях особа проявляє найбільші здібності та успішність. Інтелектуальні здібності у свою чергу грають роль у розвитку особистості і ці здібності можуть включати різні аспекти, такі як логічне мислення, креативність, образне мислення, вербальні та математичні здібності тощо. Емоційна стабільність та емоційний інтелект визначають здатність людини керувати своїми емоціями та взаємодіяти з іншими, що впливає на розвиток міжособистісних відносин та успішність в професійній діяльності. Способи взаємодії з оточуючими визначаються стилем взаємодії та рівнем комунікабельності, що також впливає на успішність у різних сферах життя, включаючи професійну кар'єру, особисті стосунки та загальний розвиток особи в цілому.

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИ ТА МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ

2.1. Методологічна основа дослідження

Задля проведення емпіричного дослідження та отримання необхідних результатів було використано:

1. Адаптована методика структурованого інтерв'ю на основі методу асоціативної рейтингової шкали (Likert Scale) (Додаток А).
2. “Шкала тривоги Спілбергера-Ханіна” для оцінки ситуативної тривожності (Додаток Б).
3. Адаптована методика “Незакінчених речень Сакса Леві” для більш точного уявлення про формування образу військових у сприйнятті громадського населення (Додаток В).
4. Адаптований “чотиривимірний опитувальник для оцінки дистресу, депресії, тривоги та соматизації (4ДДТС)” для більш чіткого дослідження стресу та відношення цивільних людей до бойових дій (Додаток Г)

Дослідження з теми “Особливості динаміки образу бійця ЗСУ в уявленнях громадського населення України” є продовженням, вдосконаленням та більш детальним дослідженням роботи за темою “Психологічний образ бійця ЗСУ, який формується громадянським населенням України”.

У новому (другому) дослідженні було проведено аналіз змін у сприйнятті військовослужбовців цивільним населенням України. Перше дослідження проводилось у період з 30 січня 2023 року по 12 січня 2023 року, за цей проміжок часу було досліджено 104 респонденти, друге дослідження було здійснено з 7 травня 2024 року по 28 травня 2024 року, у якому було також досліджено ще 104 респонденти. Для другого дослідження було використано додаткову адаптовану

методику, що включала повторне дослідження чотирьох вікових груп у двох різних областях України: прифронтовій та тилівій. Це дозволило порівняти результати та більш детально проаналізувати динаміку формування образу бійця ЗСУ в уявленнях громадян, відстежити тенденції на зміни у сприйнятті. Для проведення емпіричного дослідження динаміки сформованих образів та уявлень громадян про військовослужбовців було сформовано вибірку, яка складалася зі 104 осіб. Респонденти дослідження проживали в умовах воєнного стану у прифронтовій та тилівій областях України та постійно перебували у межах цих міст з початку повномасштабного вторгнення. Загальною метою було не лише відстежити динаміку формування образу бійця ЗСУ, але й порівняти отримані результати з попередніми дослідженнями, що дозволило отримати більш детальну картину змін у сприйнятті військових цивільними громадянами України.

Першою психологічною методикою для опитування цивільного населення України двох областей буде залучено використання структурованого інтерв'ю. У цьому інтерв'ю складено список питань, які задаватимуться респондентам і які будуть спрямовані на впізнання їхньої думки про військових та військові дії. Питання будуть практично ідентичними для двох груп респондентів – мешканців прифронтової області та області в тилу України – і відображатимуть відмінності у їхньому досвіді життя та сприйнятті військових подій.

Методика буде використана у форматі структурованого інтерв'ю на основі методу асоціативної рейтингової шкали (Likert Scale), де респондентам буде запропоновано оцінити своє ставлення до певних тверджень або питань на основі певної шкали (Шкала від 1 до 5, де 1 – зовсім не згоден, 5 – абсолютно згоден). Це дозволить отримати більш численні дані та полегшить аналіз результатів [8].

Другою методикою буде “Шкала тривоги Спілбергера-Ханіна” для вивчення рівня ситуативної тривоги у цивільного населення, де до 30 балів – низька тривога; 31-44 бали – помірна тривога; 45 і більше – висока тривога. Ця методика сформована на використанні шкали ситуативної тривоги (SIT), яка дозволяє

оцінити рівень тривоги людини у певний час та у певній ситуації. Шкала складається з 20 питань, кожне з яких описує різні симптоми тривоги. Саму тривогу Фрейд вважав як знак загрози для особистості та описав її як емоційний стан, який містить в собі відчуття очікування, невизначеності та безпечності [11].

Третьою методикою буде адаптована під дослідження методика “Незакінчених речень Сакса Леві” яка дозволяє виявити свідомі й несвідомі установки респондента. Під час опитування пропонується 60 адаптованих незакінчених речень, які респондент повинен закінчити на свій власний розсуд [10].

Четвертою методикою буде адаптована під дослідження методика “Чотиривимірний опитувальник для оцінки дистресу, депресії, тривоги та соматизації” (The Four-Dimensional Symptom Questionnaire — 4DSQ) яка була розроблена у 1994 р. Мета цього опитувальника — допомогти спеціалістам диференціювати синдроми, пов’язані зі стресом (нервовий зрив, вигорання) та ПР (депресія, ТР). Респонденту буде запропоновано 28 адаптованих питань, на які респондент повинен надати конкретну відповідь, де відповіді варіанти відповідей на питання сформульовані як «Ні», «Іноді», «Регулярно», «Часто», «Дуже часто або постійно» [13].

Важливо, що у будь-якому разі буде забезпечена конфіденційність респондентів, щоб вони відчували себе комфортно та були здатні давати вірогідні відповіді. Результати опитування, що використовує метод асоціативної рейтингової шкали (Likert Scale) [8], буде залучено для визначення психологічного образу військовослужбовця в уявленні громадського населення. На основі відповідей респондентів на питання, що стосуються їхнього ставлення до військових дій, захисту інтересів та безпеки жителів області, необхідності військових дій, підтримки та поваги суспільства можна зробити висновки про те, як саме громадянське населення сприймає військовослужбовців та їхню роль. Після дослідження результати опитування у прифронтових областях та в тилу України

будуть скорельовані у форматі висновку та графіків з порівнянням між віковими групами, щоб визначити, як ставлення до військових змінюється залежно від того, наскільки мешканці ближче до фронту.

2.2. Процедура дослідження

Для проведення дослідження за методикою структурованого інтерв'ю на основі методу асоціативної рейтингової шкали (Likert Scale), “Шкали тривоги Спілбергера-Ханіна” та методики “Незакінчених речень Сакса Леві” було обрано респондентів із цивільного населення прифронтової та тилової області України. Для цього було використано метод інтерв'ю, який полягав у тому, що наші інтерв'юери підходили до людей певних вікових груп в певних областях (прифронтової чи області тилу) на вулиці та пропонували їм взяти участь в нашому дослідженні.

Методика структурованого інтерв'ю на основі методу асоціативної рейтингової шкали (Likert Scale) була повністю адаптована та модифікована під дослідження, також були розроблені твердження про військових, які респонденти повинні були оцінити від 1 до 5. Також модифікації зазнала методика незакінчених речень Сакса Леві, де всі незакінчені речення були також модифіковані під дослідження.

Новою методикою буде адаптована під дослідження методика “Чотиривимірний опитувальник для оцінки дистресу, депресії, тривоги та соматизації” (The Four-Dimensional Symptom Questionnaire — 4DSQ) яка була розроблена у 1994 р. Мета цього опитувальника — допомогти спеціалістам диференціювати синдроми, пов'язані зі стресом (нервовий зрив, вигорання) та ПР (депресія, ТР). 4DSQ складається із 50 пунктів, які оцінюють стан пацієнта за останні 7 днів. У нашому випадку ми будемо розглядати лише дистрес та тривогу, тому пунктів залишається 28. Варіанти відповідей на питання сформульовані як

«Ні», «Іноді», «Регулярно», «Часто», «Дуже часто або постійно». Відповіді оцінюють за шкалою від 0 до 5 балів, де 1 — «Ні», 2 — «Іноді», 3 — «Періодично», 4 — «Часто», 5 — «Дуже часто або постійно». При обробці опитувальника кількість балів підсумовують згідно з окремими шкалами. Шкала дистресу містить 16 пунктів (загальна сума балів 0–32), де відповіді оцінюють у форматі від 0 до 12 балів включно — помірний рівень дистресу, від 12 до 22 включно — помірно завищений рівень дистресу, від 23 до 32 — високий рівень дистресу. Шкала тривожності — 12 пунктів (загальна сума балів 0–24). Відповіді оцінюють у форматі від 0 до 8 балів включно — помірний рівень тривоги, від 9 до 14 включно — помірно завищений рівень тривоги, від 15 до 24 — високий рівень тривоги. Респондент має заповнювати варіант опитувальника, де не зазначена кількість балів, яку він отримує за кожен варіант відповіді й не вказані підшкали опитувальника. Загалом більший акцент буде робитися саме на оцінці дистресу та тривози [13].

Перед початком дослідження, наші інтерв'юери отримували необхідну тренувальну підготовку щодо методики інтерв'ю та робили пробні опитування, щоб запобігти помилкам та забезпечити якість зібраних даних.

Процедура інтерв'ю-опитування починалася з вступного розмовного запитання, яке мало на меті познайомити респондента з нашими методиками та запросити його до участі в дослідженні. Після того, як респондент погодився взяти участь, ми повідомляли респондента про його анонімність та проводили інтерв'ю за вибраними методиками. При використанні першої методики асоціативної рейтингової шкали (Likert Scale), респонденту озвучують 12 тверджень про військових, які він повинен оцінити від 1 до 5. Далі при використанні методики "Шкали тривоги Спілбергера-Ханіна" інтерв'юер просив респондента відповісти на 20 тверджень, що відносяться до рівня тривоги. При використанні методики "Незакінчених речень Сакса Леві" інтерв'юер просив респондента закінчити 60 речень, що починаються з фрази "Я напевно...", "Мені здається...", "Я вважаю..." та

інші. Це дозволяє виявити потенційні думки відповідно до військовослужбовців та оцінити рівень тривоги у респондента. Останньою методикою була методика методика “Чотиривимірний опитувальник для оцінки дистресу, депресії, тривоги та соматизації”, де респонденти надавали відповіді на 28 питань, які можуть бути оцінені шкалою від 0 до 5 балів, де 1 — «Ні», 2 — «Іноді», 3 — «Періодично», 4 — «Часто», 5 — «Дуже часто або постійно»

У процесі інтерв'ю наші інтерв'юери заповнювали анкету із відповідями респондента, яка пізніше була оброблена та аналізована для отримання статистичної інформації. В цілому, метод офлайн інтерв'ю-опитування дозволяє отримати детальну та якісну інформацію про рівень тривоги у обраного населення, а також здійснювати контроль за проходженням інтерв'ю та якісністю даних. Всім респондентам гарантувалася повна конфіденційність щодо інтерв'ю, спокійні неквапливі умови та лояльне ставлення. Також було відсіяно осіб, які некоректно відповідали на запитання та відмовлялися від проведення інтерв'ю вже в процесі опитування.

РОЗДІЛ 3

ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ДИНАМІКИ УЯВЛЕНЬ ГРОМАДСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ ПРО ОБРАЗ ВІЙСЬКОВИХ

3.1. Методичні основи емпіричного дослідження динаміки образу військових у громадського населення

1. Формулювання теми, мети та гіпотези дослідження, формування вибірки.
2. Створення лаконічного інтерв'ю-опитування.
3. Проведення інтерв'ю-опитування у двох різних областях, в прифронтовій та тилівій.
4. Збір та формування результатів.
5. Обробка та аналіз результатів.
6. Написання звіту та висновків, оформлення у вигляді графіків.

Короткий зміст. Було проведено офлайн інтерв'ю-опитування для повторних досліджень сприйняття образів громадян про військових, для відстежування особливостей динаміки образу бійця ЗСУ в уявленнях громадського населення України, а також для перевірки гіпотези про те, що регіональні відмінності суб'єктивного сприйняття військових громадянським населенням України пов'язані із віддаленістю області від лінії зіткнення а також мають динамічні зміни протягом певного часу.

Цільова аудиторія: особи таких вікових груп, як 15-25 років, 25-35 років, 35-45 років та 55-65 років.

Вибірка: 104 особи таких вікових груп, як 15-25 років, 25-35 років, 35-45 років та 55-65 років.

Матеріал: інтерв'ю-опитування у офлайн форматі;

Обладнання: Опитувальна анкета з методиками.

Хід дослідження. Під час дослідження громадянам пропонувалося взяти участь в анонімному інтерв'ю-опитуванні. Перший розділ містив два обов'язкових питання, про вік респондентів та постійне перебування у межах цього міста з початку повномасштабного вторгнення. Для прозорості та вірогідності дослідження в опитуванні мали можливість брати участь лише корінні мешканці областей. Після цього до респондента було доведено про анонімність цього дослідження та про правила проведення інтерв'ю-опитування. Другий розділ інтерв'ю-опитування містив запитання з методики структурованого інтерв'ю на основі методу асоціативної рейтингової шкали (Likert Scale), про загальні ставлення до військових та їх сприйняття; наприклад, респонденту було запропоновано дати оцінювальне визначення на питання “Як ви оцінюєте здатність військових забезпечити безпеку мешканців вашого міста?” та дати оцінку від 1 до 5 балів, де 1 - повністю не згоден/негативно, де 5 - повністю згоден/позитивно. Якщо середній бал на питання, пов'язані з військовими діями, уявленням про військових і захист інтересів жителів є високим (більше, ніж 3 бали), можна зробити висновки, що громадянське населення області сприймає військових як захисників інтересів та безпеки жителів. Якщо ж середній бал низький (менше ніж 3 бали), це може говорити, що військові сприймаються як необхідне зло і завдають шкоди життю і майну мешканців. Показник середнього вимірюватиметься у 3 бали. У другому розділі респондентам були поставлені відкриті оцінювальні питання без глибоких замислювань чи “занурень”.

Третій розділ ставив за мету з'ясувати рівень тривоги респондента саме на цей момент за методикою “Шкали тривоги Спілбергера-Ханіна”, а четвертий розділ був залучений для виявлень більш глибоких свідомих і несвідомих установок людини відповідно до військових завдяки адаптованій методиці “Незакінчених речень Сакса Леві”; наприклад, респонденту було запропоновано на власний розсуд закінчити речення “Я думаю, що військові рідко _____”. Самі речення поділені на 15 блоків, кожен із яких можна оцінити від 0 до 2 балів. Тест

розглядатиме середнє значення суми блоків кожного респондента як результат, де 30 - найвищий бал, де результат від 20 до 30 балів буде свідчити про значну відсутність об'єктивації та чітко сформованого сприйняття. Середнє значення буде від 15 до 20 балів, що свідчить про присутність незначних розбіжностей у сприйнятті, які можна вирішити самостійно, відносно повністю виражена раціональність та присутні незначні розбіжності у сприйнятті військових. Якщо загальний результат нижче 15 балів, можна зробити висновок, що у респондента немає яскраво виражених емоційних конфліктів, повністю виражена раціональність та немає розбіжностей у сприйнятті військових.

Четвертий розділ інтерв'ю-опитування містив запитання з адаптованої методики “Чотиривимірний опитувальник для оцінки дистресу, депресії, тривоги та соматизації”, де респондентам пропонується 28 тверджень з дистресу та тривоги, які можуть бути оцінені шкалою від 0 до 5 балів, де 1 — «Ні», 2 — «Іноді», 3 — «Періодично», 4 — «Часто», 5 — «Дуже часто або постійно». За результат йде загальна кількість балів, питання з яких відносяться до певної категорії дослідження. Середнє значення стресу знаходиться у проміжку від 13 до 22 балів. Значення, яке менше або дорівнює 13 балам, то можна зробити висновок, що рівень стресу респондента знаходиться в межах норми. Значення, яке більше або дорівнює 23 балам, то можна зробити висновок, що рівень стресу респондента є помірно підвищеним, що зазвичай для наших реалій є фактичною нормою. Мінімальна кількість балів — 0, в той час як максимальна дорівнює 32 балам. Середнє тривоги знаходиться у проміжку від 9 до 14 балів. Значення, яке менше або дорівнює 8 балам, то можна зробити висновок, що рівень тривоги респондента знаходиться в межах норми. Значення, яке більше або дорівнює 15 балам, то можна зробити висновок, що рівень тривоги респондента є помірно підвищеним, що також є фактичною нормою в умовах сьогодення. Мінімальна кількість балів — 0, в той час як максимальна дорівнює 24 балам.

Результати, відповідно до мети дослідження, було вирішено формувати у вигляді таблиць за такими критеріями: вікова група/вікова група.

У дослідженні взяло участь 104 респонденти.

Загалом розглядатися та порівнюватися будуть результати 208 респондентів.

Дослідження орієнтовано на 4 вікові групи, такі як 15-25 років, 25-35 років, 35-45 років та 55-65 років.

3.2. Інтерпретація результатів дослідження

За результатами 2023 року дослідження тривоги цивільного населення у тилівій області України показують, що рівень тривоги досить нижчий, ніж у прифронтовій області. Середнє значення тривоги у тилівій області України всіх 4 вікових груп — 33 бали, тоді як у прифронтовій області середнє значення тривожності 38 балів, що на ~15% вище, ніж у тилівій області України. Також тривога в обох областях України (прифронтовій і тилівій області) вкрай виражена для однієї й тієї ж вікової групи - 35-45 років, а саме у 84% (22 респондентів) опитаних незалежно від області України (прифронтовій і тилівій області), але результат перебуває в межах помірної тривожності (графік 3). У вікової групи 35-45 років тривожність виражена сильніше приблизно на 20%, ніж в інших вікових групах і дорівнює 41 балу в обох областях України (прифронтовій і тилівій області). Найнижчий середній показник тривожності був помічений у вікової групи 15-25 років, більш чітко він був виражений у тилівій області України та дорівнює 28 балам у той час, як у прифронтовій області він дорівнював 35.5 балів (графік 1). Використовуючи методику структурованого інтерв'ю на основі методу асоціативної рейтингової шкали (Likert Scale) було виявлено категорично позитивне ставлення громадського населення до дій збройних сил України. Серед вікових груп не було зафіксовано особливої різниці, у кожній віковій групі середнє значення понад 4,2 бала (показник середнього – 3 бали), що говорить про високий

рівень довіри та співпереживання до збройних сил (Таблиця 3.3.1- 3.3.16). Середнє значення у тилівій області України — 4,27 бала, тоді як у прифронтовій – 4,22. Середнє значення тилової області перевищує середнє значення прифронтової на ~1,4%, що не є суттєвим. Показники незакінчених речень свідчать, що у тилівій області України більш характерне уявлення військових ідеалізовано, тому що більшість респондентів поверхнево описує військовослужбовців, наприклад, як безстрашних героїв, які завжди націлені перемагати й звільнити свою державу від окупантів, роблячи відносно менший ухил на можливі проблеми чи недоліки. У прифронтовій області найбільш характерне “раціональне” уявлення про військових. Також характерним показником є те, що для ~84,5% (44 особи) респондентів із тилової області війна почалася 24 лютого 2022 року і до цього моменту вони мало цікавилися бойовими діями під час АТО (ООС). На той час у прифронтовій області ~79,5% респондентів (42 особи) відчували на собі війну ще у 2014 році й кожен 6 відсоткового співвідношення, представленого вище, активно цікавився бойовими діями під час АТО (ООС). У тилівій області України ~61,5% респондентів (32 особи) робить важливий акцент на забезпеченні, моральній підтримці, про фізичне та психологічне відновлення військових надалі. У прифронтовій області цей відсоток дорівнює ~88,4% респондентів (46 осіб). Загальне середнє значення методики “Незакінчених речень” у прифронтовій області – 12,32 бала, у тилівій області 17,11 бала. Середнє значення у тилівій області перевищує значення прифронтової області на ~39%. За отриманою статистикою в обох областях військових найчастіше можна зустріти у місцях скупчення людей, таких як вокзали, торгові центри тощо. Також у 100% (104 особи) респондентів з обох областей були виявлені певні ідентичні стереотипи та упередження, що дуже схожі між собою і тим самим формують собою певну громадську ідентичність.

Для кращої візуалізації отриманих результатів було сформовано таблиці з результатами досліджень.

3.3. Результати дослідження та порівняння отриманих результатів

1) Результати дослідження та порівняння вікової 15-25 років у м. Запоріжжя.

Таблиця 3.1.

Результати дослідження вікової групи 15-25 років в Запоріжжі за 2023 р.

№ учасника	К-ть балів Likert Scale	К-ть балів Шкала тривоги	К-ть балів Незакінчені речення	Likert Scale	Шкала тривоги	Незакінчені речення
№1	5 балів	42 бали	18 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. рівень
№2	4 бали	40 балів	20 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Вище сер. рівня
№3	3 бали	41 бал	19 балів	Сер. рівень	Сер. рівень	Сер. рівень
№4	5 балів	43 бали	18 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. рівень
№5	4 бали	39 балів	17 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. рівень
№6	4 бали	42 бали	19 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. рівень
№7	5 балів	41 бал	18 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. рівень
№8	3 бали	42 бали	20 балів	Сер. рівень	Сер. рівень	Вище сер. рівня
№9	5 балів	40 балів	18 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. рівень
№10	4 бали	41 бал	18 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. рівень
№11	4 бали	40 балів	19 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. рівень
№12	5 балів	41 бал	18 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. рівень
№13	3 бали	42 бали	18 балів	Сер. рівень	Сер. рівень	Сер. рівень

Таблиця 3.2.

Результати дослідження вікової групи 15-25 років в Запоріжжі за 2024р.

№ учасника	К-ть балів Likert Scale	К-ть балів Шкала тривоги	К-ть балів Незакінчені речення	Likert Scale	Шкала тривоги	Незакінчені речення
№1	4 бали	39 балів	16 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. рівень
№2	5 балів	41 бал	16 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. рівень
№3	3 бали	39 балів	16 балів	Сер. рівень	Сер. рівень	Сер. рівень
№4	4 бали	40 балів	16 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. рівень
№5	5 балів	41 бал	15 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. рівень
№6	4 бали	39 балів	16 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. рівень
№7	4 бали	41 бал	15 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. рівень
№8	5 балів	40 балів	16 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. рівень
№9	3 бали	40 балів	16 балів	Сер. рівень	Сер. рівень	Сер. рівень
№10	4 бали	41 бал	16 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. рівень
№11	5 балів	39 балів	16 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. рівень
№12	4 бали	40 балів	16 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. рівень
№13	3 бали	40 балів	16 балів	Сер. рівень	Сер. рівень	Сер. рівень

Результати методики Likert Scale дещо відрізняються: у 2023 році вони дорівнюють 4.2 бала, тоді як у 2024 році вони знижуються до 4.1 бала, що становить різницю 2.4% у бік зменшення результатів 2024 року.

За методикою шкали тривожності, результати 2023 року показують вищий рівень тривожності у 41.1 бала, ніж результати 2024 року з 40 балами, що становить різницю 2.7% у бік зменшення тривожності у 2024 році.

Також результати методики незакінчених речень у 2023 році є вищими і становлять 18.4 бала, тоді як у 2024 році вони знижуються до 15.9 бала, що становить різницю 13.6% у бік зменшення у 2024 році.

Запоріжжя 15-25 (2023): Likert Scale: 4.2 б.; Шкала тривоги: 41.1 б.; Незакінчені речення: 18.4 б.

Запоріжжя 15-25 (2024): Likert Scale: 4.1 б.; Шкала тривоги: 40 б.; Незакінчені речення: 15.9 б.

2) Результати дослідження та порівняння вікової групи 25-35 років у м. Запоріжжя.

Таблиця 3.3.

Результати дослідження вікової групи 25-35 років в Запоріжжі за 2023р.

№ учасника	К-ть балів Likert Scale	К-ть балів Шкала тривоги	К-ть балів Незакінчені речення	Likert Scale	Шкала тривоги	Незакінчені речення
№1	4 бали	36 балів	12 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№2	5 балів	38 балів	11 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№3	4 бали	37 балів	12 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№4	4 бали	35 балів	11 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№5	4 бали	36 балів	12 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№6	4 бали	37 балів	12 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня

Продовження таблиці 3.3

№7	5 балів	38 балів	12 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№8	3 бали	36 балів	12 балів	Сер. рівень	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№9	5 балів	37 балів	12 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№10	4 бали	35 балів	11 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№11	4 бали	37 балів	12 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№12	5 юалів	38 балів	12 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№13	3 бали	37 балів	12 балів	Сер. рівень	Сер. рівень	Нище сер. рівня

Таблиця 3.4.

Результати дослідження вікової групи 25-35 років в Запоріжжі за 2024р.

№ учасника	К-ть балів Likert Scale	К-ть балів Шкала тривоги	К-ть балів Незакінчені речення	Likert Scale	Шкала тривоги	Незакінчені речення
№1	5 балів	42 бали	11 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№2	4 бали	41 бал	10 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№3	3 бали	42 бали	11 балів	Сер. рівень	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№4	5 балів	44 бали	12 балів	Вище сер. рівня	Вище сер. рівня	Нище сер. рівня
№5	4 бали	43 бали	11 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№6	5 балів	42 бали	10 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня

Продовження таблиці 3.4

№7	4 бали	41 бал	11 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№8	5 балів	43 бали	12 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№9	4 бали	44 бали	11 балів	Вище сер. рівня	Вище сер. рівня	Нище сер. рівня
№10	3 бали	42 бали	10 балів	Сер. рівень	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№11	4 бали	43 бали	12 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№12	5 балів	41 бал	11 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№13	4 бали	42 бали	10 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня

Результати методики Likert Scale збігаються та дорівнюють 4.2 бала у 2023 році та 4.1 бала у 2024 році, що становить різницю 2.4% у бік зменшення у 2024 році.

За методикою шкали тривожності, результати 2023 року показують нижчий рівень тривожності у 36.7 бала, ніж результати 2024 року з 42.8 балами, що становить різницю 16.6% у бік збільшення тривожності у 2024 році.

Також результати методики незакінчених речень у 2023 році є вищими і становлять 11.9 бала, тоді як у 2024 році вони знижуються до 11 бала, що становить різницю 7.6% у бік зменшення у 2024 році.

Запоріжжя 25-35 (2023): Likert Scale: 4.2 б.; Шкала тривоги: 36.7 б.; Незакінчені речення: 11.9 б.

Запоріжжя 25-35 (2024): Likert Scale: 4.1 б.; Шкала тривоги: 42.8 б.; Незакінчені речення: 11 б.

3) Результати дослідження та порівняння вікової групи 35-45 років у м. Запоріжжя.

Таблиця 3.5.

Результати дослідження вікової групи 35-45 років в Запоріжжі за 2023р.

№ учасника	К-ть балів Likert Scale	К-ть балів Шкала тривоги	К-ть балів Незакінчені речення	Likert Scale	Шкала тривоги	Незакінчені речення
№1	4 бали	42 бали	12 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№2	5 балів	41 бал	12 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№3	4 бали	42 бали	12 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№4	4 бали	41 бал	12 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№5	4 бали	42 бали	12 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№6	4 бали	41 бал	12 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№7	5 балів	42 бали	12 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№8	3 бали	41 бал	12 балів	Сер. рівень	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№9	5 балів	42 бали	12 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№10	4 бали	41 бал	12 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№11	4 бали	42 бали	12 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№12	5 балів	41 бал	12 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№13	3 бали	37 балів	12 балів	Сер. рівень	Сер. рівень	Нище сер. рівня

Таблиця 3.6.

Результати дослідження вікової групи 35-45 років в Запоріжжі за 2024р.

№ учасника	К-ть балів Likert Scale	К-ть балів Шкала тривоги	К-ть балів Незакінчені речення	Likert Scale	Шкала тривоги	Незакінчені речення
№1	3 бали	44 бали	11 балів	Сер. рівень	Вище сер. рівня	Нище сер. рівня
№2	5 балів	42 бали	10 балів	Вище сер. рівня	Вище сер. рівня	Нище сер. рівня
№3	4 бали	44 бали	12 балів	Вище сер. рівня	Вище сер. рівня	Нище сер. рівня
№4	4 бали	43 бали	11 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№5	5 балів	44 бали	10 балів	Вище сер. рівня	Вище сер. рівня	Нище сер. рівня
№6	4 бали	42 бали	11 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№7	5 балів	44 бали	12 балів	Вище сер. рівня	Вище сер. рівня	Нище сер. рівня
№8	4 бали	43 бали	11 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№9	3 бали	44 бали	10 балів	Сер. рівень	Вище сер. рівня	Нище сер. рівня
№10	5 балів	42 бали	11 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№11	4 бали	43 бали	12 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№12	4 бали	44 бали	10 балів	Вище сер. рівня	Вище сер. рівня	Нище сер. рівня
№13	5 балів	42 бали	11 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня

Результати методики Likert Scale у 2023 році дорівнюють 4.2 бала, а у 2024 році знижуються до 4.1 бала, що становить різницю 2.4% у бік зменшення у 2024 році.

За методикою шкали тривожності, результати 2023 року показують нижчий рівень тривожності у 41.2 бала, ніж результати 2024 року з 43.5 балами, що

становить різницю 5.6% у бік збільшення тривожності у 2024 році.

Також результати методики незакінчених речень у 2023 році є вищими і становлять 12 балів, тоді як у 2024 році вони знижуються до 11 бала, що становить різницю 8.3% у бік зменшення у 2024 році.

Запоріжжя 35-45 (2023): Likert Scale: 4.2 б.; Шкала тривоги: 41.2 б.; Незакінчені речення: 12 б.

Запоріжжя 35-45 (2024): Likert Scale: 4.1 б.; Шкала тривоги: 43.5 б.; Незакінчені речення: 11 б.

4) Результати дослідження та порівняння вікової групи 55-65 років у м. Запоріжжя.

Таблиця 3.7.

Результати дослідження вікової групи 55-65 років в Запоріжжі за 2023 р.

№ учасника	К-ть балів Likert Scale	К-ть балів Шкала тривоги	К-ть балів Незакінчені речення	Likert Scale	Шкала тривоги	Незакінчені речення
№1	4 бали	38 балів	12 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№2	5 балів	39 балів	13 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№3	4 бали	38 балів	12 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№4	4 бали	39 балів	13 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№5	3 бали	38 балів	12 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№6	4 бали	38 балів	13 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№7	5 балів	39 балів	12 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№8	3 бали	38 балів	13 балів	Сер. рівень	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№9	5 балів	39 балів	12 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№10	4 бали	38 балів	13 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня

Продовження таблиці 3.7

№11	4 бали	38 балів	12 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№12	5 балів	39 балів	13 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№13	3 бали	38 балів	12 балів	Сер. рівень	Сер. рівень	Нище сер. рівня

Таблиця 3.8.

Результати дослідження вікової групи 55-65 років в Запоріжжі за 2024р.

№ учасника	К-ть балів Likert Scale	К-ть балів Шкала тривоги	К-ть балів Незакінчені речення	Likert Scale	Шкала тривоги	Незакінчені речення
№1	4 бали	42 бали	11 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№2	5 балів	42 бали	12 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№3	4 бали	42 бали	11 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№4	4 бали	41 бал	10 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№5	3 бали	42 бали	11 балів	Сер. рівень	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№6	5 балів	41 бал	12 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№7	4 бали	42 бали	10 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№8	3 бали	41 бал	11 балів	Сер. рівень	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№9	5 балів	42 бали	12 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№10	4 бали	41 бал	10 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№11	4 бали	42 бали	11 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№12	5 балів	41 бал	12 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№13	4 бали	42 бали	10 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня

Результати методики Likert Scale у 2023 році дорівнюють 4.2 бала, а у 2024 році знижуються до 4.1 бала, що становить різницю 2.4% у бік зменшення у 2024 році.

За методикою шкали тривожності, результати 2023 року показують нижчий рівень тривожності у 38.3 бала, ніж результати 2024 року з 41.9 балами, що становить різницю 9.4% у бік збільшення тривожності у 2024 році.

Також результати методики незакінчених речень у 2023 році є вищими і становлять 12.6 бала, тоді як у 2024 році вони знижуються до 11 бала, що становить різницю 12.7% у бік зменшення у 2024 році.

Запоріжжя 55-65 (2023): Likert Scale: 4.2 б.; Шкала тривоги: 38.3 б.; Незакінчені речення: 12.6 б.

Запоріжжя 55-65 (2024): Likert Scale: 4.1 б.; Шкала тривоги: 41.9 б.; Незакінчені речення: 11 б.

5) Результати дослідження та порівняння вікової групи 15-25 років у м. Рівне.

Таблиця 3.9.

Результати дослідження вікової групи 15-25 років в Рівне за 2023р

№ учасника	К-ть балів Likert Scale	К-ть балів Шкала тривоги	К-ть балів Незакінчені речення	Likert Scale	Шкала тривоги	Незакінчені речення
№1	4 бали	42 бали	12 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№2	5 балів	40 балів	12 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№3	4 бали	41 бал	12 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№4	4 бали	42 бали	12 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№5	3 бали	41 бал	12 балів	Сер. рівень	Сер. рівень	Нище сер. Рівня

Продовження таблиці 3.9

№6	4 бали	40 балів	12 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№7	5 балів	42 бали	12 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№8	4 бали	41 бал	12 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№9	4 бали	42 бали	12 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№10	4 бали	41 бал	12 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№11	3 бали	41 бал	12 балів	Сер. рівень	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№12	5 балів	42 бали	12 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№13	4 бали	40 балів	12 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня

Таблиця 3.10.

Результати дослідження вікової групи 15-25 років в Рівне за 2024р.

№ учасника	К-ть балів Likert Scale	К-ть балів Шкала тривоги	К-ть балів Незакінчені речення	Likert Scale	Шкала тривоги	Незакінчені речення
№1	3 бали	39 балів	12 балів	Сер. рівень	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№2	5 балів	38 балів	12 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№3	4 бали	39 балів	13 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№4	4 бали	38 балів	11 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№5	3 бали	39 балів	12 балів	Сер. рівень	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№6	5 балів	38 балів	12 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№7	4 бали	39 балів	13 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№8	4 бали	38 балів	11 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня

Продовження таблиці 3.10

№9	5 балів	39 балів	12 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. Рівня
№10	3 бали	38 балів	13 балів	Сер. рівень	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№11	4 бали	39 балів	11 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№12	5 балів	38 балів	12 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№13	3 бали	39 балів	13балів	Сер. рівень	Сер. рівень	Нище сер. рівня

Результати методики Likert Scale у Рівному у 2023 році дорівнюють 4.2 бала, а у 2024 році вони знижуються до 4.1 бала, що становить різницю 2.4% у бік зменшення у 2024 році.

За методикою шкали тривожності, результати 2023 року показують вищий рівень тривожності у 41.2 бала, ніж результати 2024 року з 38.9 балами, що становить різницю 5.6% у бік зменшення тривожності у 2024 році.

Результати методики незакінчених речень у 2023 році дорівнюють 12 бала, а у 2024 році вони підвищуються до 12.2 бала, що становить різницю 1.7% у бік збільшення у 2024 році.

Рівне 15-25 (2023): Likert Scale: 4.2 б.; Шкала тривоги: 41.2 б.; Незакінчені речення: 12 б.

Рівне 15-25 (2024): Likert Scale: 4.1 б.; Шкала тривоги: 38.9 б.; Незакінчені речення: 12.2 б.

б) Результати дослідження та порівняння вікової групи 25-35 років у м. Рівне.

Таблиця 3.11.

Результати дослідження вікової групи 25-35 років в Рівне за 2023р.

№ учасника	К-ть балів Likert Scale	К-ть балів Шкала тривоги	К-ть балів Незакінчені речення	Likert Scale	Шкала тривоги	Незакінчені речення
№1	4 бали	31 бал	18 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. рівень
№2	5 балів	30 балів	17 балів	Вище сер. рівня	Нище сер. рівень	Сер. рівень
№3	4 бали	32 бали	18 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. рівень
№4	4 бали	31 бал	17 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. рівень
№5	3 бали	32 бали	18 балів	Сер. рівень	Сер. рівень	Сер. рівень
№6	4 бали	31 бал	17 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. рівень
№7	5 балів	30 балів	18 балів	Вище сер. рівня	Нище сер. рівень	Сер. рівень
№8	4 бали	32 бали	17 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. рівень
№9	4 бали	31 бал	18 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. Рівень
№10	4 бали	30 балів	17 балів	Вище сер. рівня	Нище сер. рівень	Сер. рівень
№11	3 бали	32 бали	18 балів	Сер. рівень	Сер. рівень	Сер. рівень
№12	5 балів	31 бал	17 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. рівень
№13	4 бали	32 бали	18 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. рівень

Таблиця 3.12.

Результати дослідження вікової групи 25-35 років в Рівне за 2024р.

№ учасника	К-ть балів Likert Scale	К-ть балів Шкала тривоги	К-ть балів Незакінчені речення	Likert Scale	Шкала тривоги	Незакінчені речення
№1	5 балів	35 балів	13 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№2	4 бали	34 бали	12 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№3	3 бали	35 балів	13 балів	Сер. рівень	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№4	4 бали	36 балів	14 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№5	5 балів	34 бали	13 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№6	4 бали	35 балів	12 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№7	5 балів	36 балів	13 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№8	3 бали	34 бали	14 балів	Сер. рівень	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№9	4 бали	35 балів	12 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№10	5 балів	36 балів	13 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. Рівня
№11	3 бали	34 бали	14 балів	Сер. рівень	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№12	4 бали	35 балів	12 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№13	5 балів	36 балів	13 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня

Результати методики Likert Scale у Рівному у 2023 році дорівнюють 4.2 бала, а у 2024 році вони знижуються до 4.1 бала, що становить різницю 2.4% у бік зменшення у 2024 році.

За методикою шкали тривожності, результати 2023 року показують нижчий рівень тривожності у 31.2 бала, ніж результати 2024 року з 35.3 балами, що

становить різницю 13.1% у бік збільшення тривожності у 2024 році.

Результати методики незакінчених речень у 2023 році дорівнюють 17.6 бала, а у 2024 році вони знижуються до 13.1 бала, що становить різницю 25.6% у бік зменшення у 2024 році.

Рівне 25-35 (2023): Likert Scale: 4.2 б.; Шкала тривоги: 31.2 б.; Незакінчені речення: 17.6 б.

Рівне 25-35 (2024): Likert Scale: 4.1 б.; Шкала тривоги: 35.3 б.; Незакінчені речення: 13.1 б.

7) Результати дослідження та порівняння вікової групи 35-45 років у м. Рівне.

Таблиця 3.13.

Результати дослідження вікової групи 35-45 років в Рівне за 2023р.

№ учасника	К-ть балів Likert Scale	К-ть балів Шкала тривоги	К-ть балів Незакінчені речення	Likert Scale	Шкала тривоги	Незакінчені речення
№1	4 бали	40 балів	19 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. рівень
№2	5 балів	41 бал	18 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. рівень
№3	4 бали	42 бали	19 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. рівень
№4	3 бали	41 бал	18 балів	Сер. рівень	Сер. рівень	Сер. рівень
№5	4 бали	41 бал	18 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. рівень
№6	5 балів	42 бали	18 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. рівень
№7	4 бали	41 бал	18 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. рівень
№8	4 бали	41 бал	18 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. рівень
№9	5 балів	41 бал	18 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. рівень
№10	3 бали	41 бал	19 балів	Сер. рівень	Сер. рівень	Сер. рівень

Продовження таблиці 3.13

№11	4 бали	42 бали	18 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. рівень
№12	5 балів	40 балів	19 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. рівень
№13	3 бали	40 балів	18 балів	Сер. рівень	Сер. рівень	Сер. рівень

Таблиця 3.14.

Результати дослідження вікової групи 35-45 років в Рівне за 2024р.

№ учасника	К-ть балів Likert Scale	К-ть балів Шкала тривоги	К-ть балів Незакінчені речення	Likert Scale	Шкала тривоги	Незакінчені речення
№1	4 бали	44 бали	16 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. рівень
№2	5 балів	43 бали	15 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. рівень
№3	4 бали	44 бали	17 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. рівень
№4	4 бали	43 бали	15 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. рівень
№5	5 балів	44 бали	16 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. рівень
№6	4 бали	43 бали	16 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. рівень
№7	5 балів	44 бали	17 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. рівень
№8	3 бали	43 бали	16 балів	Сер. рівень	Сер. рівень	Сер. рівень
№9	5 балів	44 бали	16 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. рівень
№10	4 бали	43 бали	16 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. рівень
№11	3 бали	44 бали	15 балів	Сер. рівень	Сер. рівень	Сер. рівень
№12	5 балів	43 бали	17 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. рівень
№13	4 бали	44 бали	16 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. рівень

Результати методики Likert Scale у Рівному у 2023 році та 2024 році дорівнюють 4.2 бала, з нульовою відмінністю між ними.

За методикою шкали тривожності, результати 2023 року показують нижчий рівень тривожності у 41.1 бала, ніж результати 2024 року з 43.5 балами, що становить різницю 5.8% у бік збільшення тривожності у 2024 році.

Результати методики незакінчених речень у 2023 році дорівнюють 18.4 бала, а у 2024 році вони знижуються до 16.1 бала, що становить різницю 12.5% у бік зменшення у 2024 році.

Рівне 35-45 (2023): Likert Scale: 4.2 б.; Шкала тривоги: 41.1 б.; Незакінчені речення: 18.4 б.

Рівне 35-45 (2024): Likert Scale: 4.2 б.; Шкала тривоги: 43.5 б.; Незакінчені речення: 16.1 б.

8) Результати дослідження та порівняння вікової групи 55-65 років у м. Рівне.

Таблиця 3.15.

Результати дослідження вікової групи 55-65 років в Рівне за 2023р.

№ учасника	К-ть балів Likert Scale	К-ть балів Шкала тривоги	К-ть балів Незакінчені речення	Likert Scale	Шкала тривоги	Незакінчені речення
№1	4 бали	32 бали	16 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. рівень
№2	5 балів	33 бали	17 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. рівень
№3	4 бали	32 бали	16 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. рівень
№4	4 бали	33 бали	17 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. рівень
№5	3 бали	32 бали	16 балів	Сер. рівень	Сер. рівень	Сер. рівень
№6	4 бали	33 бали	17 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. рівень
№7	5 балів	32 бали	16 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. рівень

Продовження таблиці 3.15

№8	3 бали	33 бали	17 балів	Сер. рівень	Сер. рівень	Сер. Рівень
№9	5 балів	32 бали	16 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. рівень
м№10	4 бали	33 бали	17 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. рівень
№11	4 бали	32 бали	16 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. рівень
№12	5 балів	33 бали	17 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Сер. рівень
№13	3 бали	32 бали	16 балів	Сер. рівень	Сер. рівень	Сер. рівень

Таблиця 3.16.

Результати дослідження вікової групи 55-65 років в Рівне за 2024р.

№ учасника	К-ть балів Likert Scale	К-ть балів Шкала тривоги	К-ть балів Незакінчені речення	Likert Scale	Шкала тривоги	Незакінчені речення
№1	4 бали	40 балів	10 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№2	5 балів	39 балів	10 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№3	4 бали	40 балів	9 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№4	3 бали	39 балів	10 балів	Сер. рівень	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№5	5 балів	40 балів	9 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№6	4 бали	39 балів	10 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№7	5 балів	40 балів	10 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№8	4 бали	39 балів	10 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№9	3 бали	40 балів	9 балів	Сер. рівень	Сер. рівень	Нище сер. рівня

Продовження таблиці 3.16

№10	5 балів	39 балів	10 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№11	4 бали	40 балів	9 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№12	3 бали	39 балів	10 балів	Сер. рівень	Сер. рівень	Нище сер. рівня
№13	5 балів	40 балів	9 балів	Вище сер. рівня	Сер. рівень	Нище сер. рівня

Результати методики Likert Scale у Рівному у 2023 та 2024 роках дорівнюють 4.2 бала, з нульовою відмінністю між ними.

За методикою шкали тривожності, результати 2023 року показують нижчий рівень тривожності у 32.3 бала, ніж результати 2024 року з 39.6 балами, що становить різницю 22.6% у бік збільшення тривожності у 2024 році.

Результати методики незакінчених речень у 2023 році дорівнюють 16.6 бала, а у 2024 році вони знижуються до 9.6 бала, що становить різницю 42.2% у бік зменшення у 2024 році.

Рівне 55-65 (2023): Likert Scale: 4.2 б.; Шкала тривоги: 32.3 б.; Незакінчені речення: 16.6 б.

Рівне 55-65 (2024): Likert Scale: 4.2; Шкала тривоги: 39.6; Незакінчені речення: 9.6

9) Результати дослідження вікової групи 15-25 років.

Таблиця 3.17.

Результати дослідження вікової групи 15-25 років в Запоріжжі

№ учасника	К-ть балів Шкала дистреса	К-ть балів Шкала тривожності	Шкала дистреса	Шкала тривожності
№1	18 балів	15 балів	Сер. рівень	Вище сер. рівня
№2	19 балів	16 балів	Сер. рівень	Вище сер. рівня
№3	20 балів	14 балів	Сер. рівень	Сер. рівень
№4	17 балів	15 балів	Сер. рівень	Вище сер. рівня

Продовження таблиці 3.17

№5	21 бал	14 балів	Сер. рівень	Сер. Рівень
№6	18 балів	16 балів	Сер. рівень	Вище сер. рівня
№7	19 балів	15 балів	Сер. рівень	Вище сер. рівня
№8	22 бали	14 балів	Сер. рівень	Сер. рівень
№9	20 балів	16 балів	Сер. рівень	Вище сер. рівня
№10	21 бал	15 балів	Сер. рівень	Вище сер. рівня
№11	18 балів	14 балів	Сер. рівень	Сер. рівень
№12	19 балів	15 балів	Сер. рівень	Вище сер. рівня
№13	20 балів	16 балів	Сер. рівень	Вище сер. рівня

Таблиця 3.18.

Результати дослідження вікової групи 15-25 років в Рівне

№ учасника	К-ть балів Шкала дистреса	К-ть балів Шкала тривожності	Шкала дистреса	Шкала тривожності
№1	12 балів	10 балів	Нижче сер. рівня	Сер. рівень
№2	14 балів	11 балів	Сер. рівень	Сер. рівень
№3	11 балів	9 балів	Нижче сер. рівня	Сер. рівень
№4	15 балів	12 балів	Сер. рівень	Сер. рівень
№5	13 балів	10 балів	Сер. рівень	Сер. рівень
№6	12 балів	11 балів	Нижче сер. рівня	Сер. рівень
№7	14 балів	12 балів	Сер. рівень	Сер. рівень
№8	15 балів	9 балів	Сер. рівень	Сер. рівень
№9	11 балів	10 балів	Нижче сер. рівня	Сер. рівень
№10	13 балів	11 балів	Сер. рівень	Сер. рівень
№11	12 балів	12 балів	Нижче сер. рівня	Сер. рівень
№12	15 балів	9 балів	Сер. рівень	Сер. рівень
№13	14 балів	10 балів	Сер. рівень	Сер. рівень

За методикою шкали дистресу Запоріжжя показує вищий рівень дистресу, який дорівнює 19,5 бала, у порівнянні з Рівним, де цей показник становить 13,15 бала, що становить різницю 48,3% у бік Запоріжжя.

За методикою шкали тривожності Запоріжжя також має вищий рівень тривожності у 15 балів, ніж Рівне з 10,54 бала, що становить різницю 42,3% у бік Запоріжжя.

Запоріжжя 15-25 років: Шкала дистреса: 19.5 б.; Шкала тривожності: 15 б.

Рівне 15-25 років: Шкала дистреса: 13.15 б.; Шкала тривожності: 10.54 б.

10) Результати дослідження вікової групи 25-35 років.

Таблиця 3.19.

Результати дослідження вікової групи 25-35 років в Запоріжжі

№ учасника	К-ть балів Шкала дистреса	К-ть балів Шкала тривожності	Шкала дистреса	Шкала тривожності
№1	23 бали	16 балів	Вище сер. рівня	Вище сер. рівня
№2	17 балів	14 балів	Сер. рівень	Сер. рівень
№3	18 балів	15 балів	Сер. рівень	Вище сер. рівня
№4	19 балів	16 балів	Сер. рівень	Вище сер. рівня
№5	21 бал	14 балів	Сер. рівень	
№6	22 бали	15 балів	Сер. рівень	Вище сер. рівня
№7	20 балів	16 балів	Сер. рівень	Вище сер. рівня
№8	18 балів	14 балів	Сер. рівень	Сер. рівень
№9	21 бал	15 балів	Сер. рівень	Вище сер. рівня
№10	19 балів	16 балів	Сер. рівень	Вище сер. рівня
№11	17 балів	14 балів	Сер. рівень	Сер. рівень
№12	22 бали	15 балів	Сер. рівень	Вище сер. рівня
№13	20 балів	16 балів	Сер. рівень	Вище сер. рівня

Таблиця 3.20.

Результати дослідження вікової групи 25-35 років в Рівне

№ учасника	К-ть балів Шкала дистреса	К-ть балів Шкала тривожності	Шкала дистреса	Шкала тривожності
№1	16 балів	13 балів	Сер. рівень	Сер. рівень
№2	11 балів	9 балів	Нижче сер. рівня	Сер. рівень

Продовження таблиці 3.20

№3	12 балів	10 балів	Нижче сер. рівня	Сер. Рівень
№4	15 балів	11 балів	Сер. рівень	Сер. рівень
№5	13 балів	12 балів	Сер. рівень	Сер. рівень
№6	14 балів	9 балів	Сер. рівень	Сер. рівень
№7	12 балів	10 балів	Нижче сер. рівня	Сер. рівень
№8	15 балів	11 балів	Сер. рівень	Сер. рівень
№9	13 балів	12 балів	Сер. рівень	Сер. рівень
№10	12 балів	9 балів	Нижче сер. рівня	Сер. рівень
№11	14 балів	10 балів	Сер. рівень	Сер. рівень
№12	15 балів	11 балів	Сер. рівень	Сер. рівень
№13	11 балів	12 балів	Нижче сер. рівня	Сер. рівень

За методикою шкали дистресу Запоріжжя показує вищий рівень дистресу, який дорівнює 19,92 бала, у порівнянні з Рівним, де цей показник становить 13,23 бала, що становить різницю 50,6% у бік Запоріжжя.

За методикою шкали тривожності Запоріжжя також має вищий рівень тривожності у 15,15 бала, ніж Рівне з 10,92 бала, що становить різницю 38,7% у бік Запоріжжя.

Запоріжжя 25-35 років: Шкала дистреса: 19.92 б.; Шкала тривожності: 15.15 б.

Рівне 25-35 років: Шкала дистреса: 13.23 б.; Шкала тривожності: 10.92 б.

11) Результати дослідження вікової групи 35-45 років.

Таблиця 3.21.

Результати дослідження вікової групи 35-45 років в Запоріжжі

№ учасника	К-ть балів Шкала дистреса	К-ть балів Шкала тривожності	Шкала дистреса	Шкала тривожності
№1	18 балів	16 балів	Сер. рівень	Вище сер. рівня
№2	19 балів	15 балів	Сер. рівень	Вище сер. рівня
№3	20 балів	14 балів	Сер. рівень	Сер. рівень
№4	21 бал	16 балів	Сер. рівень	Вище сер. рівня
№5	17 балів	15 балів	Сер. рівень	Вище сер. рівня

Продовження таблиці 3.21

№6	22 бали	14 балів	Сер. рівень	Сер. Рівень
№7	20 балів	16 балів	Сер. рівень	Вище сер. рівня
№8	19 балів	15 балів	Сер. рівень	Вище сер. рівня
№9	18 балів	14 балів	Сер. рівень	Сер. рівень
№10	21 бал	16 балів	Сер. рівень	Вище сер. рівня
№11	17 балів	15 балів	Сер. рівень	Вище сер. рівня
№12	22 бали	14 балів	Сер. рівень	Сер. рівень
№13	20 балів	16 балів	Сер. рівень	Вище сер. рівня

Таблиця 3.22.

Результати дослідження вікової групи 35-45 років в Рівне

№ учасника	К-ть балів Шкала дистреса	К-ть балів Шкала тривожності	Шкала дистреса	Шкала тривожності
№1	11 балів	9 балів	Нижче сер. рівня	Сер. рівень
№2	13 балів	10 балів	Сер. рівень	Сер. рівень
№3	12 балів	11 балів	Нижче сер. рівня	Сер. рівень
№4	15 балів	12 балів	Сер. рівень	Сер. рівень
№5	11 балів	9 балів	Нижче сер. рівня	Сер. рівень
№6	14 балів	10 балів	Сер. рівень	Сер. рівень
№7	13 балів	11 балів	Сер. рівень	Сер. рівень
№8	12 балів	12 балів	Нижче сер. рівня	Сер. рівень
№9	14 балів	9 балів	Сер. рівень	Сер. рівень
№10	11 балів	10 балів	Нижче сер. рівня	Сер. рівень
№11	15 балів	11 балів	Сер. рівень	Сер. рівень
№12	12 балів	12 балів	Нижче сер. рівня	Сер. рівень
№13	14 балів	9 балів	Сер. рівень	Сер. рівень

За методикою шкали дистресу Запоріжжя показує вищий рівень дистресу, який дорівнює 19,69 бала, у порівнянні з Рівним, де цей показник становить 12,92 бала, що становить різницю 52,4% у бік Запоріжжя.

За методикою шкали тривожності Запоріжжя також має вищий рівень тривожності у 15 балів, ніж Рівне з 10,38 бала, що становить різницю 44,5% у бік Запоріжжя.

Запоріжжя 35-45 років: Шкала дистреса: 19.69 б.; Шкала тривожності: 15 б.

Рівне 35-45 років: Шкала дистреса: 12.92 б.; Шкала тривожності: 10.38 б.

12) Результати дослідження вікової групи 55-65 років.

Таблиця 3.23.

Результати дослідження вікової групи 55-65 років в Запоріжжі

№ учасника	К-ть балів Шкала дистреса	К-ть балів Шкала тривожності	Шкала дистреса	Шкала тривожності
№1	18 балів	15 балів	Сер. рівень	Вище сер. рівня
№2	19 балів	14 балів	Сер. рівень	
№3	20 балів	16 балів	Сер. рівень	Вище сер. рівня
№4	21 бал	15 балів	Сер. рівень	Вище сер. рівня
№5	17 балів	14 балів	Сер. рівень	
№6	22 бали	16 балів	Сер. рівень	Вище сер. рівня
№7	20 балів	15 балів	Сер. рівень	Вище сер. рівня
№8	19 балів	14 балів	Сер. рівень	
№9	18 балів	16 балів	Сер. рівень	Вище сер. рівня
№10	21 бал	15 балів	Сер. рівень	Вище сер. рівня
№11	17 балів	14 балів	Сер. рівень	
№12	22 бали	16 балів	Сер. рівень	Вище сер. рівня
№13	20 балів	15 балів	Сер. рівень	Вище сер. рівня

Таблиця 3.24.

Результати дослідження вікової групи 55-65 років в Рівне

№ учасника	К-ть балів Шкала дистреса	К-ть балів Шкала тривожності	Шкала дистреса	Шкала тривожності
№1	12 балів	11 балів	Нижче сер. рівня	Сер. рівень
№2	14 балів	12 балів	Сер. рівень	Сер. рівень
№3	11 балів	9 балів	Нижче сер. рівня	Сер. рівень

Продовження таблиці 3.21

№4	13 балів	10 балів	Сер. рівень	Сер. Рівень
№5	15 балів	12 балів	Сер. рівень	Сер. рівень
№6	12 балів	11 балів	Нижче сер. рівня	Сер. рівень
№7	14 балів	9 балів	Сер. рівень	Сер. рівень
№8	13 балів	10 балів	Сер. рівень	Сер. рівень
№9	11 балів	11 балів	Нижче сер. рівня	Сер. рівень
№10	15 балів	12 балів	Сер. рівень	Сер. рівень
№11	12 балів	9 балів	Нижче сер. рівня	Сер. рівень
№12	14 балів	10 балів	Сер. рівень	Сер. рівень
№13	13 балів	11 балів	Сер. рівень	Сер. рівень

За методикою шкали дистресу Запоріжжя показує вищий рівень дистресу, який дорівнює 19,69 бала, у порівнянні з Рівним, де цей показник становить 13,23 бала, що становить різницю 48,8% у бік Запоріжжя.

За методикою шкали тривожності Запоріжжя також має вищий рівень тривожності у 15 балів, ніж Рівне з 10,92 бала, що становить різницю 37,4% у бік Запоріжжя.

Запоріжжя 55-65 років: Шкала дистреса: 19.69 б.; Шкала тривожності: 15 б.

Рівне 55-65 років: Шкала дистреса: 13.23 б.; Шкала тривожності: 10.92 б.

Завданням цього дослідження було вивчення психологічного стану цивільного населення в містах Рівне та Запоріжжя у 2024 році за допомогою методики "Чотиривимірний опитувальник для оцінки дистресу, депресії, тривоги та соматизації (4ДДТС)". Нами було визначено рівень дистресу та тривожності серед жителів цих двох міст, які мають різне географічне положення відносно лінії фронту: Запоріжжя – прифронтове місто, Рівне – тилове місто. Для проведення дослідження було обрано методику, яка дозволяє отримати чіткі дані про стан респондентів за чотирма ключовими параметрами: дистрес, депресія, тривога та соматизація. У рамках нашого дослідження були лише параметри дистресу та тривоги.

За результатами дослідження, середній результат у категорії дистресу для обох міст знаходився у проміжку помірному стресу. Це свідчить про те, що населення як прифронтового Запоріжжя, так і тилового Рівного відчуває значний рівень стресу, але він не досягає критичних рівнів. Такий рівень дистресу може бути пояснений загальною ситуацією в країні, тривалою війною та економічною нестабільністю.

У категорії тривожності виявлено значні відмінності між результатами респондентів із Запоріжжя та Рівного. Респонденти із Запоріжжя мають результати на ~40% вищі, ніж респонденти з Рівного. Це свідчить про те, що жителі Запоріжжя відчувають значно вищий рівень тривоги, ніж жителі Рівного.

ВИСНОВКИ

Збройна агресія з боку росії на території України спричинила масштабний вплив на формування образу військових та їх актуальність зараз, оскільки Україна все ще перебуває у процесі воєнного конфлікту з росією. Цей конфлікт має значний вплив на життя цивільних українців та бійців ЗСУ, які перебувають на лінії зіткнення або повернулися з неї або просто стежать за подіями у безпечніших місцях. Крім того, у зв'язку з цим конфліктом, багато цивільних громадян України та військовослужбовців відчують стрес та вже мають травматичний досвід, що може вплинути на їхнє психологічне здоров'я та поведінку в умовах війни та після неї.

З метою емпіричного дослідження формування психологічного образу бійців цивільним населенням України двічі була сформована вибірка зі 104 осіб чотирьох вікових груп, з якими в дослідженні були використані методики інтерактивного інтерв'ю, незакінчених речень та методика дослідження тривожності. Загалом було опитано 208 особи, які стали респондентами.

Результати дослідження показують, що географічне розташування міста відносно лінії фронту має значний вплив на рівень тривожності його мешканців, а як результат мають вплив на формування образу. Мешканці Запоріжжя, яке є прифронтовим містом, відчують вищий рівень тривоги через постійну загрозу загострення бойових дій та інших небезпек, пов'язаних із безпосередньою близькістю до зони конфлікту. Мешканці міста Рівно, яке знаходиться на великій дистанції від активної лінії зіткнення, відчують менший рівень тривоги, оскільки безпосередня загроза їхньому життю, майну та психологічному стану є значно нижчою. Проте, навіть у тиловому місті, рівень дистресу залишається помірним, що вказує на загальний вплив війни на психологічний стан населення всієї країни. Респонденти з обох міст зазначають, що їхнє відчуття тривоги та

стресу є прямим наслідком їхнього географічного положення відносно лінії фронту. Жителі Запоріжжя зазначають, що постійні новини про бойові дії, звуки вибухів та регулярні повітряні тривоги значно підвищують їхній рівень тривожності. У той же час, жителі Рівного вказують на те, що їхня віддаленість від зони конфлікту дозволяє їм відчувати себе відносно безпечніше, що позитивно впливає на їхній психологічний стан.

Дослідження 2024 року, проведене у містах Рівне та Запоріжжя, виявило суттєві відмінності у рівнях тривожності серед населення цих міст. Жителі Запоріжжя мають значно вищий рівень тривожності порівняно з жителями Рівного, що пов'язано з їхнім географічним положенням та безпосередньою близькістю до лінії фронту. Проте, рівень дистресу залишається помірним у обох містах, що відображає загальний вплив війни на психологічний стан населення України. Ці результати підкреслюють важливість надання психологічної підтримки населенню прифронтових міст, а також необхідність проведення подібних досліджень для постійного моніторингу психологічного стану населення у різних регіонах країни. Такий підхід дозволить своєчасно виявляти проблеми та надавати необхідну допомогу тим, хто цього потребує, з метою збереження психічного здоров'я населення в умовах тривалого конфлікту. Загальне відстежування тенденції формування образу бійця ЗСУ в уявленні громадського населення України майже не зазнало змін у порівнянні з 2023 роком. Цивільне населення також як і в результатах 2023 року проявляє шанування та цінить вклад Збройних Сил України в нашу перемогу. Також під час опитування було виявлено, що дуже велика більшість людей почали більше виділяти гроші на благодійність, насамперед на збройні сили.

Відштовхуючись від гіпотези дослідження, нам вдалося з'ясувати, що територіальні відмінності дійсно впливають на формування образу та мають тенденцію змінюватися, тому гіпотеза підтверджена. Дане твердження знаходить своє відображення в інтерпретації та графіках опитуваних та дає наукове

підтвердження гіпотезі цього дослідження. У результатах 2024 року у тилівій області більш характерне уявлення військових “ідеалізовано” та більш поверхневе формування образу військовослужбовців, наприклад, як безстрашних героїв, які завжди націлені перемагати й звільняти свою державу від окупантів, роблячи відносно менший ухил на можливі проблеми чи недоліки. У прифронтовій області найбільш характерне “раціональне” уявлення про військових, де дуже часто можна почути про проблеми з лінії зіткнення, такі як, наприклад, брак окопних свічок, низька кількість маскувальних сіток тощо. Однак, слід зазначити, що загальні відмінності не такі масштабні, що свідчить про правильну інтерпретацію та формування образу військовослужбовців в обох областях. В обох містах ці та інші проблеми озвучуються респондентами, але з різною періодичністю. Отримані результати дослідження сигналізують про функціонувану підтримку як з віддалених від лінії зіткнення областей, так і з прифронтових, адже всі показники залишалися в межах середнього значення. Водночас отримані результати за інтерв'ю-опитуванням та методикою незакінчених речень свідчать про глибоке співчуття до військових, засудження збройної агресії в бік нашої держави тощо, які сприймаються респондентами як дуже небажані та максимально деструктивні, що супроводжується негативними емоціями та викликає бажання у будь-якому випадку їх уникати. Також слід зазначити, що досліджуваний рівень тривоги чотирьох вікових груп респондентів був завищений на ~15% у прифронтовій області у порівнянні з тиловою, і ця тривога, на думку мешканців обох областей, може бути обумовлена дуже короткою дистанцією до лінії зіткнення та звуками активних бойових дій. На основі такого феномену, як підвищена тривожність, можна зробити висновок, що цей чинник має основоположний вплив на формування уявлень цивільного населення про військовослужбовців. Динаміка образу бійця ЗСУ в українському суспільстві з 2023 має тенденцію зазнавати певних змін. Хоча загальний формат сприйняття військовослужбовця як героїчного захисника залишилося незмінним, проте відчутний ріст рівня стресу у

суспільстві. Цей стрес зумовлений загостренням бойових дій, постійними зовнішніми загрозами та невизначеністю майбутнього, це все дає поштовх тривожності і страху серед цивільного населення. Водночас, стрес веде до більш емоційного реагування на військові події, що виражається у співчутті, підтримці та солідарності з військовослужбовцями. Це створює сприятливі умови для глибшого обговорення потреб та проблем військових, зокрема, психологічної підтримки як для них, так і для цивільного населення. Важливо об'єктивно висвітлювати реалії війни, щоб сформувати більш реалістичний та менш ідеалізований образ військових у тилкових областях. Це також допоможе знизити рівень тривожності за рахунок кращого розуміння ситуації. Формування образу військових у цивільного населення прифронтової та тилової областей зумовило актуальність цього дослідження, тому в рамках отриманих результатів можна відстежити перспективу подальшого вивчення цього феномену образів для того, щоб суспільство мало можливість більш досконально формувати ці образи, а надалі надавало можливість як військовим, так і цивільним набагато швидше та лагідніше адаптуватися до спокійного життя вже без військових дій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Агаєв Н. А., Дикун В. Г., Чорний В. С. Морально-психологічне забезпечення у Збройних Силах України: підручник: Частина 1. Бровари, 2020. 754 с.
2. В. Вундт, Е. Тітченер: Структуралізм URL: http://ni.biz.ua/10/10_7/10_75289_strukturalizm-v-vundt-e-titchener.html (дата звернення: 26.01.2023).
3. Король Л. М., Максимець С. М. Психологічні чинники впливу ЗМІ на формування особистості. *Електронна бібліотека житомирського державного університету*. No5, 2014. С 157-161. URL: <https://core.ac.uk/reader/42971030> (дата звернення: 26.01.2023).
4. Люта О. В. Посттравматичний стресовий розлад у військовослужбовців – учасників бойових дій. URL: <https://narkosumy.lic.org.ua/statti/posttravmatychnyj-stresovyj-rozlad-u-vijskovosluzhbovtsiv-uchasnykiv-bojovyh-dij/> (дата звернення: 28.01.2023).
5. Ткалич М. Г. Комплексне дослідження: Як війна змінила мене та країну. Підсумки року. Комплексне порівняльне дослідження. 2023. URL: https://ratinggroup.ua/research/ukraine/kompleksne_dosl_dzhennya_yak_v_yna_zm_nil_a_mene_ta_kra_nu_p_dsumki_roku.html (дата звернення: 01.02.2023).
6. Етапи формування психосоціальних компетентностей (життєвих навичок) учнів. URL: <http://lft.multycourse.com.ua/ua/page/22/98> (дата звернення: 29.01.2023)
7. Праві та ліві в політиці. URL : [https://uk.wikipedia.org/wiki/Праві_та_ліві_в_політиці#:~:text=Поняття%20"крайні](https://uk.wikipedia.org/wiki/Праві_та_ліві_в_політиці#:~:text=Поняття%20)
HYPERLINK
"https://uk.wikipedia.org/wiki/Праві_та_ліві_в_політиці"%20праві"%20має%20на,%
2С%20марксизм%2С%20анарх (дата звернення: 29.01.2023).

8. Шкала Лайкерта. Матеріал з Вікіпедії. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Шкала_Лайкерта (дата звернення: 29.01.2023).
9. Freud, S. Inhibition, Symptoms and Anxiety. In *The Standard Edition of the Complete Psychological Works of Sigmund Freud*. Vol. 20. *Hogarth Press*. London, 1936. P. 75-176.
10. Sacks, D. M., & Levy, S. H. A Test for Measuring Mental Health. Vol. 18, No. 5. *The Journal of Consulting Psychology*, 1954. P. 375-379.
11. Spielberger, K. D. Conceptual and Methodological Issues in the Study of Anxiety. In *Current Trends in Theory and Research*, Vol. 2. New York, 1972. P. 481-493.
12. Гриненко А.М., Кирилюк В.В.: Сучасні підходи щодо визначення понять соціальної згуртованості та соціального капіталу.
13. Terluin B., van Marwijk H.W.J., Adèr H.J. et al. The Four-Dimensional Symptom Questionnaire (4DSQ): a validation study of a multidimensional self-report questionnaire to assess distress, depression, anxiety and somatization. *BMC Psychiatry*, 2006.

ДОДАТКИ

Додаток А

Бланк для опитування

Розділ 1.

Обов'язкові питання перед опитуванням:

1) Дізнатися вік респондента відповідно до вікових груп 15-25, 25-35, 35-45, 55-65 років включно.

2) Дізнатися, чи постійно респондент перебував у межах цього міста з початку повномасштабного вторгнення та чи є він корінним мешканцем цього міста.

Якщо респондент підходить до вікової групи, перебував у межах цього міста з початку повномасштабного вторгнення та є корінним мешканцем цього міста – його відповіді можуть використовуватися в дослідженні.

Після згоди респондента на опитування довести про анонімність цього дослідження.

Розділ 2.

LIKERT SCALE

Для опитування цивільного населення прифронтової області буде використано такі питання:

1. Наскільки згодні ви з тим, що військові мають необхідну енергію і волю для виконання своїх завдань? (1-5)

2. Наскільки згодні ви з тим, що військові дії завдають шкоди життю та майну мешканців у вашому місті? (1-5)

3. Як ви ставитеся до присутності військових у вашому місті? (1-5)

4. Наскільки ви згодні з тим, що військові мають високу силу духу і мотивацію боротися за свою країну? (1-5)

5. Наскільки згодні ви з тим, що військові захищають інтереси та безпеку мешканців вашого міста? (1-5)
6. Наскільки згодні ви з тим, що військові мають сильну мотивацію та відповідальність за захист своєї країни та її мешканців? (1-5)
7. Наскільки згодні ви з тим, що військові потребують підтримки та поваги суспільства? (1-5)
8. Наскільки ви згодні з тим, що присутність військових необхідна для захисту вашого міста? (1-5)
9. Наскільки ви згодні з тим, що військові дії мають негативний вплив на моральний стан мешканців вашого міста? (1-5)
10. Наскільки згодні ви з тим, що військові мають необхідну впевненість і дисципліну для виконання своїх обов'язків? (1-5)
11. Як ви оцінюєте здатність військових забезпечити безпеку мешканців вашого міста? (1-5)
12. Наскільки ви згодні з тим, що військові мають необхідну моральність і вірність для захисту своєї країни та її мешканців? (1-5)

Для опитування цивільного населення тилової області будуть використані такі питання:

1. Наскільки згодні ви з тим, що військові мають необхідну енергію і волю для виконання своїх завдань? (1-5)
2. Наскільки ви згодні з тим, що військові дії не мають прямого впливу на життя мешканців вашого міста? (1-5)
3. Як ви ставитеся до присутності військових у вашому місті? (1-5)
4. Наскільки ви згодні з тим, що військові мають високу силу духу і мотивацію боротися за свою країну? (1-5)
5. Наскільки ви згодні з тим, що присутність військових необхідна для захисту вашого міста? (1-5)

6. Наскільки ви згодні з тим, що військові дії необхідні для захисту кордонів країни? (1-5)
7. Як ви оцінюєте здатність військових забезпечити безпеку мешканців вашого міста? (1-5)
8. Наскільки згодні ви з тим, що військові мають сильну мотивацію та відповідальність за захист своєї країни та її мешканців? (1-5)
9. Наскільки згодні ви з тим, що жителі міст, які ближче до фронту, потребують підтримки та допомоги? (1-5)
10. Наскільки ви згодні з тим, що військові дії можуть мати негативний вплив на мир і безпеку на світовому рівні? (1-5)
11. Наскільки згодні ви з тим, що військові мають необхідну впевненість і дисципліну для виконання своїх обов'язків? (1-5)
12. Наскільки ви згодні з тим, що військові мають необхідну моральність і вірність для захисту своєї країни та її мешканців? (1-5)

Додаток Б

Опитувальний бланк ситуативної тривожності (Спілбергера-Ханіна)

Розділ 3.

Бланк ситуативної тривожності

Ситуація		Ні, це не так	Напевно, так	Вірно	Дійсно вірно
1	Я спокійний	1	2	3	4
2	Мені нічого не загрожує	1	2	3	4
3	Я почуваю себе напружено	1	2	3	4
4	Я відчуваю жаль	1	2	3	4
5	Я почуваю себе вільно	1	2	3	4
6	Я розчарований	1	2	3	4
7	Мене хвилюють можливі невдачі	1	2	3	4
8	Я відчуваю себе відпочилим	1	2	3	4
9	Я стурбований	1	2	3	4
10	Я маю відчуття внутрішнього задоволення	1	2	3	4
11	Я впевнений у собі	1	2	3	4
12	Я нервую	1	2	3	4
13	Я не знаходжу собі місця	1	2	3	4
14	Я напружений	1	2	3	4
15	Я не відчуваю скованості	1	2	3	4
16	Я задоволений	1	2	3	4
17	Я заклопотаний	1	2	3	4
18	Я надто збуджений і мені не по собі	1	2	3	4
19	Мені радісно	1	2	3	4
20	Мені приємно	1	2	3	4

Опитувальний бланк методики “Незакінчених речень Сакса Леві”

Розділ 4.

НЕЗАКІНЧЕННІ РЕЧЕННЯ (АДАПТОВАНІ)

1. Ставлення до військових

1. Я думаю, що військові рідко ____
16. Коли я бачу військових поряд з собою, я відчуваю ____
31. Коли я чую про втрати військових, мені ____
46. Я думаю, що військові ____

2. Сприйняття військових

2. Для мене військовий це ____
17. Військові для моєї країни ____
32. Військові повинні ____
47. Мені не подобається, коли військові ____

3. Нереалізовані можливості

3. Якщо я допомагав(ла) би військовим, я би ____
18. Я міг(могла) би бути дуже щасливим(ою), якщо ____
33. Моїм прихованим бажанням в зараз є ____
48. Якщо я б зараз мав(мала) можливість повернутися у минуле ____

4. Ставлення до подій

4. Мені було дуже важко, коли ____
19. Військовослужбовці виконують ____
34. Коли я бачу зруйновані будинки, я ____
49. Кожного дня я не можу не думати про ____

5. Ставлення до майбутнього

5. Своє майбутнє я ____
20. Після війни військові почнуть ____

35. Якби я був(була) військовим у майбутньому ____

50. Через 5 років дивлячись на себе у дзеркало ____

6. Ставлення мешканців міста до військових

6. Я чую про військових від мешканців міста ____

21. Зазвичай мешканці мого міста сприймають військових ____

36. Зазвичай я бачу військових у таких закладах, як ____

51. В моєму місті суперечки з військовими відбуваються ____

7. Страху і побоювання

7. Я боюся, що після війни військові ____

22. Мені здається, що військові бояться ____

37. Я хотів(ла) би перестати боятися ____

52. Я боюся військових, коли ____

8. Ставлення до військових

8. Я вважаю, що український військовий - це ____

23. Я не поважаю військових, які ____

38. Кожен військовий повинен мати змогу ____

53. Якщо б не військові зараз ____

9. Ставлення до свого минулого

9. Для мене війна почалася ____

24. Вперше я відчув війну, коли ____

39. Якби я заздалегідь щось знав ____

54. До війни я сприймав військових ____

10. Особисті враження про військових у своєму місті

10. Військових в моєму місті можна зустріти ____

25. Коли я бачу військових, зазвичай вони ____

40. Коли я бачу колони військових автівок, мені ____

55. Мені дуже не подобається, коли військові ____

11. Особисте життя

11. Коли я бачу дівчин військових ____
26. Подружнє життя з військовим здається мені ____
41. Якби мені запропонували стати військовим ____
56. Моє особисте життя в умовах війни ____

12. Особисте ставлення до військових серед сім'ї

12. Якби моя дружина (чоловік) пішов на фронт ____
27. Мати військових у сім'ї для мене - це ____
42. Більшість сімей з військовими, які я знаю ____
57. Коли я був(була) дитиною, військові для мене ____

13. Ставлення до військових у ЗМІ

13. Коли я чую про військових у ЗМІ ____
28. Зазвичай, коли я чую про військових у ЗМІ, мені ____
43. Мені подобається, коли у ЗМІ військові ____
58. Мене дратує, коли ЗМІ показує військових ____

14. Ставлення до проблем військових

14. Головною проблемою наших військових є ____
29. Країна надає військовим усе, окрім ____
44. Я вважаю, що проблеми військових ____
59. Військовим критично не вистачає ____

15. Особисті почуття

15. З початку війни військові були готові ____
30. З початку війни військові не були готові ____
45. Коли я бачу військового на вулиці, мені ____
60. Найгірше, військовий може зробити, це ____

Чотиривимірний опитувальник для оцінки дистресу, депресії, тривоги та соматизації [4ДЦТС]

Розділ 5.

ОПИТУВАЛЬНИЙ БЛАНК ДЛЯ ОЦІНКИ ДИСТРЕСУ, ДЕПРЕСІЇ, ТРИВОГИ ТА СОМАТИЗАЦІЇ

4DSQ	Ні	Іноді	Регулярно	Часто	Дуже часто/ Постійно	Шкала
Бали за відповідь	0	1	2	2	2	
Чи були у Вас нижченаведені симптоми протягом останніх 7 днів?						

Поганий/пригнічений настрій						Дистрес
Безпричинний страх						Тривога
Відчуття журби						Дистрес
Неспокійний сон						Дистрес
Страх неясного походження						Тривога
Байдужість до навколишньої ситуації						Дистрес
Тремтіння у присутності скупчення людей						Тривога
Тривога/панічні атаки						Тривога
Чи були у Вас нижченаведені відчуття протягом останніх 7 днів?						
Напруження						Дистрес
Роздратованість						Дистрес
Страх						Тривога
Що Ви більше нічого не можете						Дистрес

робити						
Що Вам більше не цікаві люди та речі, які Вас оточують						Дистрес
Що Ви більше не справляєтеся						Дистрес
Що Ви не можете більше впоратися із ситуацією, що склалася						Дистрес
За останній тиждень Ви:						
Відчували, що нічим не хочете займатися?						Дистрес
Міркували не так ясно, як раніше?						Дистрес
Мали проблеми із засинанням?						Дистрес
Боялися вийти з дому одні?						Тривога
Протягом останнього тижня:						
Вас було легко схвилювати?						Дистрес
Ви боялися того, чого зовсім не варто було би боятися (війни, військових, ворога тощо)?						Тривога
Вам було лячно подорожувати громадським транспортом?						Тривога
Ви боялися зганьбитися перед іншими людьми?						Тривога
Ви відчували, що Вам загрожує невідома війна?						Тривога
Ви прокручували у голові думки/спогади про подію (-ії) Вашого життя після 2014 року або повномасштабного вторгнення, які Вас засмучували?						Дистрес
Вам було дуже важко відганяти від						Дистрес

себе неприємні думки про подію (- її), що Вас засмучують?						
Ви уникали деяких місць, бо вони Вас лякали?						Тривога
Ви були змушені по кілька разів на день повторювати одні й ті ж дії, перше ніж могли зробити щось ще? (Перевіряти новини, карти тривоги, телефонувати близьким тощо)						Тривога